

**ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี**

**สารนิพนธ์
ของ
นายสมจิตร กลิ่นน้อย**

**เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา
มีนาคม 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

371.3028

ส ๓๖๒

ร.3

ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

บทคัดย่อ

ของ

นายสมจิตร กลินน้อย

17 เม.ย. 2546

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา

มีนาคม 2546

๒๑๕๖๔๖๔

สมจิตร กลิ่นน้อย. (2546). ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครู
ธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกธุรกิจศึกษา)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตน์

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ใน 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ
ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล และเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามตัวแปร
เพศ ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพธุรกิจ การผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียน
การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และขนาดของโรงเรียน

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูที่สอนรายวิชาอาชีพธุรกิจระดับมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2545 จำนวน 83 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่มีค่า
ความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบน
มาตรฐาน การทดสอบค่าที ($t - test$) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way
Analysis of Variance) ในกรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้ใช้การเปรียบเทียบ
พหุคูณโดยวิธีการของ เชฟเฟ

ผลการวิจัย พบว่า

1. ครูธุรกิจมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน
อยู่ในระดับมาก
2. ครูธุรกิจที่มี เพศ ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพธุรกิจ และผ่านการอบรมความรู้
เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต่างกัน มีปัญหาการจัดการเรียนการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ครูธุรกิจที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีปัญหาการจัดการเรียนการสอน
ด้านการเตรียมการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการประเมินผล
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**PROBLEMS OF LEARNING AND TEACHING MANAGEMENT FOCUSING ON
CHILD CENTER OF THE TEACHER OF BUSINESS SUBJECT DEPARTMENT
OF GENERAL EDUCATION IN PETCHABURI**

**AN ABSTRACT
BY
MR. SOMCHIT KLINNOI**

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Business Education
at Srinakharinwirot University**

March 2003

Somchit Klinnoi. (2003). *Problems of Learning and Teaching Management Focusing on Child Center of the Teacher of Business Subject Department of General Education in Petchaburi*. Master Project, M.Ed. (Business Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor : Assoc. Prof. Chusri Wongrattana.

The purpose of this research was to study problems of learning and teaching management focusing on child center of the teacher of business subject department of general education petchaburi in three aspects; which were preparation, procedure and evaluation, and compare these problems of learning and teaching management focusing on child center of the teacher of business subject department of general education petchaburi to the following variables : sex, experience on business teaching, business teaching, experience on increasing knowledge child center and size of school on business teaching.

The sample used in this research were 83 teachers of business subject department of general education petchaburi in semester of 2002 academic years. The instrument used for collecting data was questionnaire of problems to learning and teaching management focusing on child center with was reliability equal 0.94. Statistics used to analyzed the data were mean, standard deviation, t – test, one – way analysis of variance, and scheffe ‘ s method test.

The findings of this research were as follow :

1. Business teachers have problems of learning and teaching management focusing on child center in overall aspects and each aspect at high level.
2. There was no statistical significant difference in overall aspects and each aspect for problems of learning and teaching management focusing on child center of the teacher of business subject with different sex, experience on business teachers and experience on increasing knowledge of child center.
3. There was statistical significant difference in preparation aspect at level .01 and in evaluation aspect at level .05 from the business teachers with different size of school.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการ
สอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพรีร์ ลิ้มไทย)

คณะกรรมการสอบ

.....
(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

ประธาน

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพรีร์ ลิ้มไทย)

กรรมการ

.....
(อาจารย์ผจงศักดิ์ หมวดสง)

กรรมการ

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....

คณบดีคณะสังคมศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กวี วรกวิน)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่มีคุณค่า ช่วยเหลือและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการศึกษาค้นคว้าอย่างดียิ่ง นับตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินการจนเสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์สิฏฐากร ชูทรัพย์ อาจารย์พรสมบัติ คำตรง และผู้ช่วยศาสตราจารย์มันเกียรติ โกศลนิรัตวงษ์ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพีร์ ลิ้มไทย อาจารย์ผจงศักดิ์ หมวดสง คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนวิชาอาชีพธุรกิจในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นอย่างดี

คุณประโยชน์และความดีอันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับบิดาที่ล่วงลับไปแล้ว มารดา คณาจารย์ ญาติและมิตรทุกท่าน ที่ได้อบรม สั่งสอน ปลูกฝังคุณความดี และความมานะ อุตสาหะ ตลอดจนให้การสนับสนุนเป็นกำลังใจ และประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

สมจิตร กลินน้อย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา.....	3
ตัวแปรที่ศึกษา.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
การจัดการเรียนการสอนรายวิชาอาชีพธุรกิจ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	7
การจัดการเรียนการสอนรายวิชาอาชีพธุรกิจ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย...	13
หลักการและจุดมุ่งหมายของวิชาอาชีพธุรกิจ.....	17
ครูธุรกิจในโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	19
หลักการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ.....	20
หลักการและแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	22
แนวดำเนินการสอนของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	44
การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสังกัดกรมสามัญศึกษา	
จังหวัดเพชรบุรี.....	51
การประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54
งานวิจัยในประเทศ.....	54
งานวิจัยต่างประเทศ.....	58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	60
การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา.....	60
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
การจัดกระทำข้อมูล.....	63
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
4	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
5	
สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	80
ความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า.....	80
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	82
อภิปรายผล.....	85
ข้อเสนอแนะ.....	88
บรรณานุกรม.....	89
ภาคผนวก.....	93
ภาคผนวก ก.....	94
ภาคผนวก ข.....	100
ภาคผนวก ค.....	106
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	112

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนครูธุรกิจ จำแนกตามโรงเรียนสหวิทยาเขต.....	60
2 จำนวนและค่าร้อยละ ของครูธุรกิจ จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การสอน วิชาอาชีพธุรกิจ การผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และขนาดของโรงเรียน.....	68
3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน.....	69
4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูธุรกิจ ด้านการเตรียมการ โดยรวมและรายข้อ...	70
5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูธุรกิจ ด้านการดำเนินการ โดยรวมและรายข้อ....	72
6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูธุรกิจ ด้านการประเมินผล โดยรวมและรายข้อ....	74
7 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ.....	75
8 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์สอนวิชา อาชีพธุรกิจ.....	76
9 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามการผ่านการอบรมความรู้ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	77
10 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	78
11.ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้านการเตรียมการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	79
12.ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้านการประเมินผล จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	79

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 โครงสร้างรายวิชาอาชีพธุรกิจ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	12
2 โครงสร้างรายวิชาอาชีพธุรกิจ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	16
3 แนวดำเนินการของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	45
4 การประเมินตามสภาพจริง.....	49
5 แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน.....	53

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โลกในยุคโลกาภิวัตน์ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ข้ามภูมิภาค ทุกฝ่ายต่างตระหนักถึงความจำเป็นอย่างยิ่งในการปรับเปลี่ยน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยเฉพาะในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แบบยั่งยืนและก่อประโยชน์ต่อสังคม

การศึกษาเป็นหัวใจในการพัฒนา “คน” อันเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าให้มีลักษณะที่สามารถดำรงตนอยู่ในสภาวะการณ์ของสังคมโลกในแต่ละยุคสมัยได้อย่างมีความสุข (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2540 : 10) ดังนั้นการจัดการศึกษาต้องให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ได้ตั้งเป้าหมายพัฒนาศักยภาพการศึกษาไทยให้สามารถคิด วิเคราะห์ บนหลักเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และสามารถเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2540 : 6) นอกจากนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) มีการดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ในด้านแนวคิดที่ยึด “คน เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” ในทุกมิติที่เป็นองค์รวม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2545 : 2)

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมหลังยุคการสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้คนต้องตื่นตัวและต้องจัดระบบการศึกษาหรือระบบการเรียนรู้ใหม่ นั่นคือ ระบบการศึกษาที่มีศักยภาพสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมีการดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ อย่างมีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ผูกประสมการณ์จริง นำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย และเหมาะสมผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม กระตุ้นและสนับสนุนการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งความรู้ในชุมชน และจัดการศึกษาให้มีทางเลือกที่หลากหลาย (กรมวิชาการ. 2541 : 51) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งพัฒนาการศึกษา ให้มีคุณลักษณะและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอนเด็กเป็นผู้สร้างความรู้ พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน เทคโนโลยี และห้องสมุด กรมสามัญศึกษา ได้กำหนดยุทธศาสตร์ การจัดการศึกษาตามแผนพัฒนา ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) คือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2540 : 6) สอดคล้องกับแนวคิดของ กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา การปรับปรุงคุณภาพการศึกษาที่เกื้อหนุนกระบวนการเรียนรู้ ต้องมุ่งเน้นไปที่หลักสูตร สภาพการจัดการเรียน

การสอน โดยต้องจัดเวลาให้นักเรียนทุกคนได้สำรวจชุมชน ปฏิบัติจริง เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ปัญหาจริง วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุด ในการนำแนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปสู่ความสำเร็จ ครูผู้สอนต้องได้รับการพัฒนาในด้านความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน จิตวิทยาความแตกต่างของเด็ก สื่อ เทคโนโลยี การสร้างบรรยากาศให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อประเภทต่าง ๆ เช่น ห้องเรียน ของเล่น เกม วัสดุทัศนียภาพ ตลอดจนคอมพิวเตอร์ และการวัดผล เน้นการวัดผลความรู้ความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน โดยเฉพาะสิ่งที่เกิดจากผลงาน และการปฏิบัติจริง เน้นการประเมินเพื่อศึกษาความก้าวหน้า (คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ. 2540 : 49 – 50) และยังสอดคล้องกับคำกล่าวของศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วะสี ที่ว่าการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้งหรือยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ คือการเรียนในสถานการณ์จริง สถานการณ์จริงของแต่ละคนไม่เหมือนกัน จึงต้องเอาผู้เรียนแต่ละคนเป็นตัวตั้ง ครูจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ กิจกรรมและการทำงาน (คณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543 : ก)

ในปี พ.ศ. 2542 สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ได้กำหนดให้โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาทุกโรงเรียน ในจังหวัดเพชรบุรี ดำเนินการพัฒนามูลฐานตามนโยบายกรมสามัญศึกษา ข้อที่ 3 คือ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สหวิทยาเขตพระนครศรีวี.2542 : 5) เพื่อให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และนักเรียนได้เรียนรู้ตามสถานการณ์จริง โดยแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี จึงเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2542 จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา 3 ปีเศษ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งตรงกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี ที่กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะประสบความสำเร็จไปไม่ได้ หากครูและผู้เรียนไม่เปลี่ยนบทบาทของตน ครูจำนวนมากยังคงยึดกับบทบาทเดิม คือเป็นผู้บอกเล่า ถ่ายทอด อธิบายเนื้อหาความรู้ให้ผู้เรียนและผู้เรียนจำนวนมากก็เคยชินกับการเป็นผู้ฟัง รับความรู้และจำความรู้ (ทิศนา ขัมมณี. 2542 : 23)

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี เพื่อทราบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ และเป็นข้อมูลในการแก้ไข และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ ตลอดจนเป็นแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามตัวแปร ดังต่อไปนี้
 - 2.1 เพศ
 - 2.2 ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพธุรกิจ
 - 2.3 การผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 2.4 ขนาดของโรงเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ ตามสภาพจริง เพื่อนำไปแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ตลอดจนนำไปเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามลักษณะที่พึงประสงค์

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครู ที่ทำการสอนรายวิชาอาชีพระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2545 จำนวน 23 โรงเรียน จำนวนครูธุรกิจ 83 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 1.1 เพศ แบ่งเป็น

- 1.1.1 ชาย

- 1.1.2 หญิง

1.2 ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพธุรกิจ แบ่งเป็น

1.2.1 น้อยกว่า 5 ปี

1.2.2 5 – 10 ปี

1.2.3 มากกว่า 10 ปี

1.3 การผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบ่งเป็น

1.3.1 เคยผ่านการอบรม 1 ครั้ง

1.3.2 เคยผ่านการอบรม 2 ครั้ง

1.3.3 เคยผ่านการอบรมตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป

1.4 ขนาดของโรงเรียน แบ่งเป็น

1.4.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

1.4.2 โรงเรียนขนาดกลาง

1.4.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ด้านการเตรียมการ

2.2 ด้านการดำเนินการ

2.3 ด้านการประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง สภาพการณ์ที่เป็นอุปสรรคและข้อขัดข้องต่าง ๆ ซึ่งเป็นสาเหตุให้การจัดการเรียนการสอนของครูธุรกิจที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างหลากหลายตามความเหมาะสมของผู้เรียน ดำเนินไปด้วยความไม่ราบรื่น ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยแบ่งเป็น 3 ด้านดังนี้

1.1 ด้านการเตรียมการ หมายถึง ปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นผลต่อการเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องสมุด หนังสือ เอกสาร ตำราด้านวิชาอาชีพธุรกิจ ห้องปฏิบัติการวิชาอาชีพธุรกิจ เครื่องมือวัดและประเมินผล รวมทั้งความพร้อมของครูผู้สอนในด้าน ประสบการณ์ในการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ วุฒิการศึกษา จำนวนครูผู้สอนหมวดธุรกิจ และจำนวนคาบการสอนและภาระงานพิเศษ

1.2 ด้านการดำเนินการ หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องเกี่ยวกับการดำเนินการ กิจกรรมการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน ซึ่งได้แก่ วิธีการสอน เทคนิคกระบวนการสอน การใช้สื่อประกอบการสอน ระยะเวลาในการสอน การวัดและประเมินผล รวมทั้งการให้ความร่วมมือในการเรียนของผู้เรียน

1.3 ด้านการประเมินผล หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องในการรวบรวมสารสนเทศของการพัฒนาและการเรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้ก้าวหน้าสูงสุด ซึ่งได้แก่ เครื่องมือ วิธีการ ขั้นตอน ระยะเวลา และผู้เกี่ยวข้องในการวัดและประเมินผล

2. ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพธุรกิจ หมายถึง จำนวนปีที่ครูปฏิบัติการสอนรายวิชาอาชีพธุรกิจ ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ตั้งแต่รับราชการจนถึงปัจจุบัน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ น้อยกว่า 5 ปี 5 – 10 ปี และ มากกว่า 10 ปี

3. การผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การที่ครูสอนรายวิชาอาชีพธุรกิจ เข้าร่วมประชุม สัมมนา อบรมปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากหน่วยงานหรือสถาบันต่าง ๆ อันมีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ เคยผ่านการอบรม 1 ครั้ง เคยผ่านการอบรม 2 ครั้ง และเคยผ่านการอบรมตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป

4. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การที่ครูสอนรายวิชาอาชีพธุรกิจได้ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนที่มีขีดความสามารถในกระบวนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนตามเกณฑ์ของกรมสามัญศึกษา ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนไม่เกิน 499 คน

โรงเรียนขนาดกลาง จำนวนนักเรียน 500 ถึง 1,499 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คน

5. ครูธุรกิจ หมายถึง ครูที่สอนรายวิชาอาชีพธุรกิจ ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2545

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังต่อไปนี้

ตัวแปรต้น

1. เพศ
2. ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพธุรกิจ
3. การผ่านการอบรมความรู้
เกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนที่
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. ขนาดของโรงเรียน

ตัวแปรตาม

- ปัญหาการจัดการเรียนการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี
ประกอบด้วย
1. ด้านการเตรียมการ
 2. ด้านการดำเนินการ
 3. ด้านการประเมินผล

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูธุรกิจที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน
2. ครูธุรกิจที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพธุรกิจต่างกัน มีปัญหาการจัดการเรียน
การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน
3. ครูธุรกิจที่ผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ต่างกัน มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน
4. ครูธุรกิจที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการจัดการเรียนการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การจัดการเรียนการสอนรายวิชาอาชีพธุรกิจ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. การจัดการเรียนการสอนรายวิชาอาชีพธุรกิจ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. หลักการและจุดมุ่งหมายของวิชาอาชีพธุรกิจ
4. ครูธุรกิจในโรงเรียนมัธยมศึกษา
5. หลักการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ
6. หลักการและแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
7. แนวการดำเนินการสอนของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
8. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด

เพชรบุรี

9. การประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การจัดการเรียนการสอนรายวิชาอาชีพธุรกิจ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

กรมวิชาการ (2535 : ก – 6) ได้กำหนดให้โรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรของกรมวิชาการ ซึ่งเปิดสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ให้ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พร้อมกันทุกระดับ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2533

1.1 หลักการของหลักสูตร

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น มีหลักการดังนี้

- 1.1.1 เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง
- 1.1.2 เป็นการศึกษาทั่วไป เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบสัมมาชีพหรือการศึกษาต่อ
- 1.1.3 เป็นการศึกษาที่สนองความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติ

1.2 จุดหมายของหลักสูตร

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษามุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและการศึกษาต่อ ให้สามารถเลือกแนวทางที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาทและหน้าที่ของตน ในฐานะเป็นพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะเลือกและตัดสินใจประกอบสัมมาชีพ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีนิสัยในการปรับปรุงงาน ตนเองและสังคม เสริมสร้างอนามัยชุมชนและครองชีวิตโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคม

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

- 1.2.1 มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญและทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ
- 1.2.2 สามารถปฏิบัติตนในการรักษาและเสริมสร้างสุขภาพอนามัยของตนและชุมชน
- 1.2.3 สามารถวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน และเลือกแนวทางแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับข้อจำกัดต่าง ๆ
- 1.2.4 มีความภูมิใจในความเป็นไทย สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถของตน
- 1.2.5 มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างและปรับปรุงแนวทางปฏิบัติที่จะทำให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและชุมชน
- 1.2.6 มีทัศนคติที่ดีต่อสัมมาชีพทุกชนิด มีนิสัยรักการทำงาน และมีความสามารถในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดและความสนใจของตนเอง
- 1.2.7 มีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ และมีความสามารถในการจัดการ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- 1.2.8 เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในชุมชน สามารถเสนอแนวทางพัฒนาชุมชน ภูมิใจในการปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชนตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนของตน

1.3 โครงสร้างของหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีรายละเอียดดังนี้

1.3.1 วิชาบังคับ จำนวน 57 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่รายวิชาดังต่อไปนี้

1.3.1.1 วิชาบังคับแกน จำนวน 39 หน่วยการเรียนรู้

ภาษาไทย	12	หน่วยการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์	9	หน่วยการเรียนรู้

คณิตศาสตร์	6	หน่วยการเรียนรู้
สังคมศึกษา	6	หน่วยการเรียนรู้
พลานามัย	3	หน่วยการเรียนรู้
ศิลปศึกษา	3	หน่วยการเรียนรู้

1.3.1.2 วิชาบังคับเลือก จำนวน 18 หน่วยการเรียนรู้

สังคมศึกษา	6	หน่วยการเรียนรู้
พลานามัย	6	หน่วยการเรียนรู้
การงาน	6	หน่วยการเรียนรู้

1.3.2 วิชาเลือกเสรี จำนวน 33 หน่วยการเรียนรู้ ให้เลือกเรียนจากรายวิชาในกลุ่มวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้

1.3.2.1 กลุ่มวิชาภาษา

ภาษาไทย
ภาษาต่างประเทศ

1.3.2.2 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์

วิทยาศาสตร์
คณิตศาสตร์

1.3.2.3 กลุ่มวิชาสังคมศึกษา

1.3.2.4 กลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ

พลานามัย
ศิลปศึกษา

1.3.2.5 กลุ่มวิชาการงานและอาชีพ

อาชีพ

1.3.3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมต่อไปนี้

1.3.3.1 กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ คือ ลูกเสือ-เนตรนารี หรือยุวกาชาดหรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ จำนวน 1 คาบ ต่อสัปดาห์ต่อภาค และกิจกรรมอื่น ๆ อีก 1 คาบ ต่อสัปดาห์ต่อภาค

1.3.3.2 กิจกรรมแนะแนว หรือกิจกรรมแก้ปัญหา หรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ จำนวน 1 คาบ ต่อสัปดาห์ต่อภาค

1.3.3.3 กิจกรรมอิสระของผู้เรียน จำนวน 2 คาบ ต่อสัปดาห์ต่อภาค

หมายเหตุ ผู้เรียนที่นับถือศาสนาพุทธให้เลือกเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา ในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา ภาคเรียนละ 1 รายวิชา ตลอด 3 ปี

1.4 หลักสูตรกลุ่มวิชาการงานและอาชีพ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2535 : 91 – 105) ได้กำหนดหลักสูตรกลุ่มวิชาการงานและอาชีพ ดังนี้

วิชาการงาน

จุดประสงค์

1. เพื่อให้มีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน
2. เพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามกระบวนการทำงาน
3. เพื่อให้ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการทำงาน
4. เพื่อให้วิเคราะห์และวางแผนการทำงานในชีวิตประจำวัน
5. เพื่อให้มีนิสัยรักการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีคุณธรรมในการทำงาน และสามารถพึ่งตนเองได้
6. เพื่อให้ค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง

โครงสร้างวิชาบังคับเลือก

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้
ภาคเรียนละ 1 รายวิชา

ง 011 งานบ้าน	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้
ง 012 การจัดการในบ้าน	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้
ง 013 งานช่างพื้นฐาน	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้
ง 014 งานเกษตรพื้นฐาน	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้
ง 015 งานผลิตภัณฑ์จากวัสดุท้องถิ่น	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้เรียนรายวิชาต่อไปนี้ภาคเรียนละ 1 รายวิชา

ง 321 โครงการ.....	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้
ง 322 โครงการ.....	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

วิชาอาชีพ

จุดประสงค์

1. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจหลักของวิชาอาชีพพอที่จำเป็นไปปรับปรุงการดำรงชีวิต

2. เพื่อให้มีความสามารถและทักษะในอาชีพที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพตามควรแก่วัย
3. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพและมีคุณธรรมในการประกอบอาชีพ
4. เพื่อให้มีความสามารถในด้านการจัดการ การตลาด และการร่วมมือในการประกอบกิจการหรือธุรกิจ

โครงสร้างวิชาเลือกเสรี

กลุ่มที่ 1 งานผลิต มี 127 รายวิชา	รหัสวิชาตั้งแต่ ช 011 – ช 01127
กลุ่มที่ 2 งานบริการ มี 135 รายวิชา	รหัสวิชาตั้งแต่ ช 021 – ช 02135
กลุ่มที่ 3 งานเสริมงานผลิตและงานบริการ มี 27 รายวิชา	รหัสวิชาตั้งแต่ ช 031 – ช 0327
กลุ่มที่ 4 งานอาชีพอิสระระหว่างเรียน	รหัสวิชา ช 041 ปฏิบัติงานอาชีพ
- สำหรับรายวิชาอาชีพธุรกิจอยู่ในกลุ่มงานที่ 2,3 โดยแบ่งรายวิชาออกตามกลุ่มงานได้ ดังนี้
- กลุ่มงานบริการ มีรายวิชาอาชีพธุรกิจ 26 รายวิชา
- กลุ่มงานเสริมงานผลิตและงานบริการ มีรายวิชาอาชีพธุรกิจ 19 รายวิชา

1.5 โครงสร้างรายวิชาอาชีพ

ตามโครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

กลุ่มวิชา	จำนวนคาบต่อสัปดาห์ต่อภาค								
	ม.1			ม.2			ม.3		
	บังคับ		เลือก	บังคับ		เลือก	บังคับ		เลือก
	แกน	เลือก	เสรี	แกน	เลือก	เสรี	แกน	เลือก	เสรี
1. ภาษา									
1.1 ภาษาไทย	4	-	┌	4	-	┌	4	-	┌
1.2 ภาษาต่างประเทศ	-	-	└	-	-	└	-	-	└
2. วิทยาศาสตร์ –									
คณิตศาสตร์	3	-	┌	3	-	┌	3	-	┌
2.1 วิทยาศาสตร์	3	-	└	3	-	└	-	-	└
2.2 คณิตศาสตร์	2	2	10	2	2	10	2	2	13
3. สังคมศึกษา									
4. พัฒนาบุคลิกภาพ	1	2	┌	1	2	┌	1	2	┌
4.1 พละนาฏย	1	-	└	1	-	└	1	-	└
4.2 ศิลปศึกษา									
5. การงานและอาชีพ	-	2	┌	-	2	┌	-	2	┌
5.1 การงาน	-	-	└	-	-	└	-	-	└
5.2 อาชีพ									
รวม	14	6	10	14	6	10	11	6	13
	30			30			30		
กิจกรรมตามระเบียบฯ	2			2			2		
กิจกรรมแนะแนวฯ	1			1			1		
กิจกรรมอิสระของผู้เรียน	2			2			2		
รวมทั้งหมด	35			35			35		

ภาพประกอบ 1 โครงสร้างรายวิชาอาชีพธุรกิจ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ที่มา : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 4

2. การจัดการเรียนการสอนรายวิชาอาชีพธุรกิจ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

กรมวิชาการ (2541 : ก – 2) ได้กำหนดให้โรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรของ กรมวิชาการ ซึ่งเปิดสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอน ปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พร้อมกันทุกระดับ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2533

2.1 หลักการของหลักสูตร

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย มีหลักการดังนี้

2.1.1 เป็นการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้านที่สามารถนำไปประกอบอาชีพ ให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม

2.1.2 เป็นการศึกษาที่สนองต่อการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น หรือการศึกษาต่อ

2.1.3 เป็นการศึกษาที่ส่งเสริมการนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ เหมาะสมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ท้องถิ่น และประเทศชาติ

2.2 จุดหมายของหลักสูตร

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต และสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดีตามระบบ การปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนได้พัฒนาเชาว์ปัญญา มีความรู้ และทักษะเฉพาะด้านตามศักยภาพ เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ ร่วมพัฒนาสังคม ด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ๆ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

2.2.1 มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญเฉพาะด้าน

2.2.2 มีความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ

2.2.3 สามารถเป็นผู้นำ และเป็นผู้ให้บริการชุมชนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทั้งส่วนบุคคล และส่วนรวม

2.2.4 สามารถวางแผนแก้ปัญหาในชุมชนของตน

2.2.5 มีความภูมิใจในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นอย่าง เท่าเทียมกัน

2.2.6 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถนำแนวทางหรือวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้ในการ พัฒนาชุมชนของตน

2.2.7 มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ

2.2.8 มีนิสัยรักการทำงาน เต็มใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีทักษะในการจัดการ

2.2.9 เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในประเทศและในโลก มุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศตามบทบาทและหน้าที่ของตน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างทรัพยากร ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของประเทศ

2.3 โครงสร้างของหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 วิชาบังคับ จำนวน 30 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ รายวิชาต่อไปนี้

2.3.1.1 วิชาบังคับแกน จำนวน 15 หน่วยการเรียนรู้

ภาษาไทย	6 หน่วยการเรียนรู้
สังคมศึกษา	6 หน่วยการเรียนรู้
พลานามัย	3 หน่วยการเรียนรู้

2.3.1.2 วิชาบังคับเลือก จำนวน 15 หน่วยการเรียนรู้

พลานามัย	3 หน่วยการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์	6 หน่วยการเรียนรู้
พื้นฐานวิชาชีพ	6 หน่วยการเรียนรู้

2.3.2 วิชาเลือกเสรี เลือกเรียนอย่างน้อยจำนวน 45 หน่วยการเรียนรู้ ให้เลือกจากรายวิชาในกลุ่มวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้

2.3.2.1 กลุ่มวิชาภาษา

ภาษาไทย
ภาษาต่างประเทศ

2.3.2.2 กลุ่มวิชาสังคม

2.3.2.3 กลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ

พลานามัย
ศิลปะ

2.3.2.4 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์

วิทยาศาสตร์
คณิตศาสตร์

2.3.2.5 กลุ่มวิชาอาชีพ

2.3.3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมต่อไปนี้

2.3.3.1 กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2532 จำนวน 1 คาบต่อสัปดาห์ ต่อภาค

2.3.3.2 กิจกรรมแนะแนว หรือแก้ปัญหา และกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ จำนวน

2 คาบต่อสัปดาห์ ต่อภาค

2.3.3.3 กิจกรรมอิสระของผู้เรียน

2.4 หลักสูตรกลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 160 – 162) ได้กำหนดหลักสูตรกลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ดังนี้

จุดประสงค์

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในงานที่เป็นพื้นฐานของวิชาอาชีพ
2. เพื่อให้มีทักษะในการทำงาน
3. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ และมีคุณธรรมในการทำงาน
4. เพื่อนำความรู้และทักษะไปใช้ในการดำเนินชีวิต

กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ มีรายวิชาอาชีพธุรกิจดังต่อไปนี้

1. พอ 013 พื้นฐานการประกอบธุรกิจขนาดเล็ก 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้
2. พอ 014 การขายสินค้าและบริการ 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้
3. พอ 015 งานพิมพ์ดีดภาษาไทย 4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้
4. พอ 016 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ 4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

2.4 หลักสูตรกลุ่มวิชาอาชีพ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 170 – 185) ได้กำหนดหลักสูตรกลุ่มวิชาอาชีพ ดังนี้

จุดประสงค์

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ
 2. เพื่อให้มีทักษะในงานอาชีพ
 3. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ และคุณธรรมในการประกอบอาชีพ
 4. เพื่อนำความรู้และทักษะมาใช้ในการประกอบอาชีพและพัฒนาคุณภาพของงาน
- โครงสร้างวิชาเลือกเสรี

กลุ่มที่ 1 งานผลิต มี 134 รายวิชา รหัสวิชาตั้งแต่ ช 011 - ช 01134

กลุ่มที่ 2 งานบริการ มี 172 รายวิชา รหัสวิชาตั้งแต่ ช 021 – ช 02172

กลุ่มที่ 3 งานเสริมงานผลิตและงานบริการ รหัสวิชาตั้งแต่ ช 031 – ช 0329

กลุ่มที่ 4 งานอาชีพอิสระระหว่างเรียน รหัสวิชา ช 041 ปฏิบัติงานอาชีพ

สำหรับรายวิชาอาชีพธุรกิจอยู่ในกลุ่มงานที่ 2,3 โดยแบ่งรายวิชาออกตามกลุ่มงานได้ ดังนี้

กลุ่มงานบริการ มีรายวิชาอาชีพธุรกิจ 31 รายวิชา

กลุ่มงานเสริมงานผลิตและงานบริการ มีรายวิชาอาชีพธุรกิจ 19 รายวิชา

2.5 โครงสร้างรายวิชาอาชีพ

ตามโครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

วิชา	ชั้น ม. 4 – 6		
	จำนวนหน่วยการเรียนรู้		
	บังคับ		เลือกเสรี
	แกน	เลือก	
1. ภาษาไทย 2. สังคมศึกษา 3. พละนามัย 4. วิทยาศาสตร์ 5. พื้นฐานวิชาชีพ 6. คณิตศาสตร์ 7. ภาษาต่างประเทศ 8. ศิลปะ 9. อาชีพ	6 6 3 - - - - - -	- - 3 6 6 - - - -	เลือกเรียนรายวิชาต่าง ๆ อีก 45 หน่วยการเรียนรู้ (ผู้ เรียนที่นับถือศาสนาพุทธ ให้เลือกเรียนรายวิชาพระ พุทธศาสนา ภาคเรียน ละ 1 รายวิชา ตลอด 3 ปี)
รวมจำนวนหน่วยการเรียนรู้	15	15	
	30		
กิจกรรม 1. กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2532 2. กิจกรรมแนะแนว และหรือกิจกรรมแก้ปัญหา และหรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ 3. กิจกรรมอิสระของผู้เรียน	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค		

ภาพประกอบ 2 โครงสร้างรายวิชาอาชีพธุรกิจ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ที่มา : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2541 : 3

3. หลักการและจุดมุ่งหมายของวิชาอาชีพธุรกิจ

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (อภิญา เหมระ. 2544 : 13 – 15 ; อ้างอิงจาก หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2533 : 3 – 8) ได้กำหนดหลักการและจุดมุ่งหมายของรายวิชาอาชีพธุรกิจ ไว้ดังนี้

การศึกษาทั่วไป (General Education) เป็นเสมือนหนึ่งการเตรียมเด็กให้สามารถปรับตัวเข้ากับภาวะแวดล้อมได้ ก็น่าจะถือว่าวิชาธุรกิจเป็นการเตรียมเด็กให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับภาวะแวดล้อมทางธุรกิจได้

Federich G. Nichole ให้คำนิยามวิชาธุรกิจว่า เป็นการศึกษาอบรมแบบหนึ่งที่จะช่วยให้บรรลุจุดประสงค์ของการศึกษาทั่วไป (General Education) ซึ่งนอกจากเป็นการให้การศึกษาทั่วไปในทุกระดับแล้วยังช่วยเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะเข้าสู่อาชีพทางธุรกิจหรือถ้ากำลังประกอบอาชีพธุรกิจอยู่แล้วก็สามารถทำให้ก้าวหน้าในอาชีพยิ่งขึ้นอีกด้วย

นาแนสซี, มาลแบรี และ โทนี. (จรูญศรี มาดิลกโกวิท. 2539 : 57 – 62 ; อ้างอิงจาก Nanassy, Malsbary, and Tonne. 1977) ได้ให้ความหมายธุรกิจศึกษากว้าง ๆ ว่า เป็นการศึกษา รูปแบบหนึ่งที่จะจัดหาความรู้ ทักษะ ความเข้าใจ และทัศนคติที่จำเป็นในการเข้าสู่โลกธุรกิจในฐานะผู้ผลิตหรือผู้บริโภคสินค้าและบริการที่ธุรกิจเสนอให้ จากคำจำกัดความดังกล่าว แสดงให้เห็นหน้าที่ของธุรกิจศึกษา 2 ประการ คือ

1. การศึกษาเพื่อธุรกิจ (Vocational Function) เป็นหน้าที่หลักของธุรกิจศึกษาที่ให้ความรู้และฝึกทักษะอาชีพทางธุรกิจโดยเฉพาะ สำหรับนักเรียนที่เลือกเรียนเพื่อไปประกอบอาชีพทางธุรกิจให้เป็นผู้ผลิตที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจเป็นผู้ประกอบการธุรกิจหรือพนักงานรับจ้างตามองค์กรธุรกิจ รวมทั้งให้ความรู้และทักษะสัมพันธ์สำหรับการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจด้วย เช่น มีทักษะในการสื่อสาร มีคุณธรรม จริยธรรมทางธุรกิจ เป็นต้น

2. การศึกษาเกี่ยวกับธุรกิจ (General Education Function) ให้ความรู้พื้นฐานทางธุรกิจทั่วไปและความรู้เศรษฐศาสตร์แก่ผู้เรียนทุกคนไว้ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคมที่เกี่ยวข้องกับการงานและอาชีพอื่น ๆ เพื่อให้เป็นผู้บริโภคที่ฉลาดและเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบของประเทศ

หลักการของวิชาอาชีพธุรกิจ คือ วิชาที่เตรียมนักเรียนเพื่องานทางธุรกิจหรืออาชีพธุรกิจทุกแผนการเรียน โดยเฉพาะสำหรับกลุ่มนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนธุรกิจ

จุดมุ่งหมายของวิชาอาชีพธุรกิจ

1. เพื่อให้นักเรียนทุกคนเข้าใจหลักการที่จำเป็นเกี่ยวกับธุรกิจ และเศรษฐกิจตลอดจนความสัมพันธ์ทั้ง 2 อย่างนี้ เพื่อที่จะให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดีที่พร้อมด้วยสติปัญญาของสังคมปัจจุบัน
2. เพื่อให้มีความสามารถในทักษะต่าง ๆ และความรู้ที่ต้องการ เป็นการเตรียมนักเรียนให้ถึงมาตรฐานที่พร้อมจะเริ่มประกอบอาชีพในวงการธุรกิจ
3. เพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล ข้อนี้เป็นที่พึงประสงค์สำหรับนักเรียนที่มีแผนที่จะศึกษาต่อในชั้นที่สูงขึ้นไปหรือสำหรับผู้ที่มีโครงการประกอบอาชีพอื่น ที่ไม่ต้องการความสามารถในการพิมพ์ดีดหรือชวเลข แต่ต้องการทักษะเพียงพอเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองโดยทางอ้อม

จุดมุ่งหมายการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ

สุรพล เย็นเจริญ (2543 : 18) วิชาอาชีพธุรกิจ เป็นวิชาที่มีความมากวิชาหนึ่ง ที่สามารถนำไปใช้เพื่อให้ประเทศมีการพัฒนาขึ้นเกิดรายได้เพื่อนำมาพัฒนาประเทศโดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อสมรรถภาพทางอาชีพ เป็นการเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะเริ่มประกอบอาชีพทางธุรกิจ ให้มีความรู้และทักษะต่าง ๆ ตามตลาดแรงงานต้องการ
2. เพื่อสมรรถภาพในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางอาชีพธุรกิจ มักมีอาชีพและสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เกิดขึ้นเสมอ จึงต้องเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง
3. เพื่อนำวิชาอาชีพธุรกิจไปใช้ประโยชน์ส่วนบุคคล วิชาอาชีพธุรกิจส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ส่วนตัวได้เป็นอย่างดีกลมกลืนกับชีวิตประจำวัน การสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจึงให้ความรู้ทักษะที่จะนำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวและเป็นเครื่องมือประกอบอาชีพได้ด้วย
4. เพื่อสมรรถภาพทางธุรกิจสำหรับผู้บริโภค วิชาอาชีพธุรกิจจะให้ความรู้พื้นฐาน ให้นักเรียนมีสมรรถภาพในการซื้อและใช้สินค้าและบริการ โดยเน้นทักษะผู้บริโภค
5. เพื่อสมรรถภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากธุรกิจมีสภาพเป็นเศรษฐกิจและสังคม การสอนคำนึงถึงปรัชญาที่จำเป็นในการมีชีวิตร่วมกัน และก่อให้เกิดปรัชญาในการดำรงชีพ เช่น สอนเทคนิคการขายที่อยู่ในขอบเขตศีลธรรม

จากจุดมุ่งหมายการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ หลักสำคัญอยู่ที่ให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ ดังนั้น ทักษะที่จำเป็นของการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจมีลักษณะใหญ่ ๆ อยู่ 3 ประการ คือ หน่วยศึกษานิเทศก์ (สุรพล เย็นเจริญ. 2543 : 19 ; อ้างอิงจาก หน่วยศึกษานิเทศก์ . 2523 : 13 – 16)

1. วิชาที่มีเนื้อหาเป็นทฤษฎี หลักเกณฑ์ เช่น วิชาความรู้เบื้องต้นสำหรับผู้บริโภค งานสำนักงาน การขายปลีก เป็นต้น
2. วิชาที่เป็นการปฏิบัติ นักเรียนจะเรียนรู้ด้วยการฝึกภาคปฏิบัติ เช่น พิมพ์ดีด คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

3. วิชาที่เป็นทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติผสมกัน นักเรียนจะต้องเรียนเพื่อให้ได้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป เช่น ระเบียบการเงิน การบัญชี เป็นต้น

4. ครูธุรกิจในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ในด้านการเรียนการสอน ครูมีส่วนสำคัญอย่างมาก การสอนของครูแต่ละคนย่อมแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับลักษณะของวิชา หรือบุคลิกภาพของผู้สอนที่แตกต่างกันตามที่ สมพงษ์ อุดมโชคทรัพย์ (สุรพล เย็นเจริญ. 2543 : 20 – 21 ; อ้างอิงจาก สมพงษ์ อุดมโชคทรัพย์. 2539 : 24 – 25) ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพของครูธุรกิจไว้ดังนี้

1. ครูธุรกิจต้องเป็นผู้เข้มแข็ง เป็นผู้มีสมรรถภาพในการกระตุ้นความสนใจของนักเรียน มีศิลปะในการสอน และเป็นผู้ตื่นตัวอยู่เสมอ จึงทำให้ชั้นเรียนก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วและมั่นคง ปราศจากความเหน็ดเหนื่อยหรือเบื่อหน่าย ชั้นเรียนที่มีบรรยากาศเข้มแข็งนั้น มักเกิดจากความเอาใจใส่ ความสนใจของครู ซึ่งทำให้นักเรียนปฏิบัติตามไปด้วย ในด้านศิลปะการสอนของครูแม้บางโอกาสจะต้องถึงขั้นที่คล้ายกับเป็นนักแสดงสมัครเล่นเมื่อจำเป็นต้องทำเพื่อให้ชั้นเรียนเกิดความตื่นตัวและสนใจ นอกจากนี้มีสิ่งประกอบอื่นๆที่จำเป็น เช่น เสื้อผ้า การแต่งกายของครู ควรพิจารณาให้สุภาพเหมาะสม ครูธุรกิจต้องพร้อมเสมอที่จะแสดงข้อคิดเห็น เป็นผู้ออกความเห็น ทันต่อเหตุการณ์ของสังคม

2. ครูธุรกิจจะต้องเป็นผู้มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอนตลอดจนความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ สามารถเชื่อมโยงและใช้ความรู้ต่าง ๆ เหล่านั้นให้ได้ผลในการสอนและสภาพการณ์ประจำวัน พยายามหาวิธีที่ดีและใหม่ ๆ และใช้วิธีการนั้นให้เกิดประโยชน์มากที่สุด รู้จักประสานงานกับเพื่อนครูด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการทำงาน ทั้งนี้เพราะความรู้ทางด้านวิชาการและความรู้ด้านมนุษยสัมพันธ์ จะช่วยให้ครูเกิดความมั่นใจ ในชั้นเรียนก็จะยกย่องนับถือ ครูผู้ทรงคุณวุฒิพร้อมที่จะปฏิบัติตามเสมอ

3. ครูธุรกิจต้องเป็นผู้มีหลักการและเหตุผล จะต้องไม่พิจารณาความสามารถของตนเองสูงเกินไป และตัดสินระดับความรู้ของนักเรียนไปผิด ๆ ครูยอมรับความเหลื่อมล้ำของนักเรียนทุกคน และในเวลาเดียวกันก็ไม่ควรยอมรับความไม่เท่าเทียมกันที่ไม่เป็นธรรม ครูต้องเป็นผู้เคารพต่อขอบเขตของกระบวนการเรียนรู้และใช้วิธีการสอนซึ่งอยู่บนรากฐานความสามารถของนักเรียนในการที่จะให้นักเรียนเกิดความรู้

นอกจากนี้ครูควรยอมรับว่าการสอนเป็นทั้งให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินและประสบการณ์ที่ผิดหวัง เพราะบางครั้งครูวางมาตรฐานที่จะให้นักเรียนเข้าถึงสูงเกินไป ฉะนั้นครูจึงจำเป็นต้องจัด

ให้มีกิจกรรมเพื่อเป็นการผ่อนคลาย ช่วยให้นักเรียนทำงานได้โดยปราศจากความเครียดเกินความจำเป็น และครูพร้อมที่จะยอมรับความผิดพลาดและความผิดหวังโดยคำนึงว่า ความผิดต่าง ๆ เป็นรากฐานแห่งความสำเร็จ

4. ครูธุรกิจต้องเป็นประชาธิปไตยและจะต้องยึดถือกระบวนการประชาธิปไตย เชื่อถือในเอกสิทธิ์ของแต่ละบุคคล ย่อมต้องเห็นและทราบถึงจุดดีที่มีประจำตัวของนักเรียน พยายามนำความคิดเห็นและความรู้ของนักเรียนเหล่านี้ไปสู่ช่องทางที่มีประโยชน์และเกิดผล ครูพยายามจัดความคิดที่ถือการเป็นผู้บงการและเป็นผู้บังคับนักเรียนตลอดเวลาออกเสีย บรรยายภาคในชั้นเรียนจะเป็นประชาธิปไตย ก็โดยที่ยึดถือความคิดเห็นของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ แม้ไม่ตรงกับความคิดเห็นของครู ครูควรต้องเคารพทัศนะของผู้อื่นและย่อมต้องหวงแหนสิทธิแห่งความคิดเห็นของผู้อื่นเช่นเดียวกับของตน ตลอดจนรับฟังข้อคิดเห็นเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงให้ดี

5. หลักการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ

การเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน ครูผู้สอนจะต้องจัดสภาพภายในและภายนอกของผู้เรียนให้พร้อมที่จะเกิดการเรียนรู้ แล้วจึงจัดเหตุการณ์สอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ในการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งควรมีจุดมุ่งหมายให้ครบถ้วน ฉะนั้นครูผู้สอนไม่ควรใช้วิธีการสอนแบบใดแบบหนึ่งเพียงอย่างเดียว ควรใช้วิธีการสอนหลายรูปแบบผสมผสานกัน เพื่อก่อให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ และมีเจตคติที่ดี เนื่องด้วยวิชาต่าง ๆ ในกลุ่มวิชาอาชีพธุรกิจประกอบด้วยเนื้อหาวิชาความรู้หลายลักษณะ หน่วยศึกษานิเทศก์. (อภิัญญา เหมระ. 2544 : 14 – 15 ; อ้างอิงจาก หน่วยศึกษานิเทศก์. 2515 : 37) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

5.1 บทเรียนให้ความรู้หรือข้อเท็จจริง เช่น วิชาธุรกิจทั่วไป ซึ่งมักจะขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในแบบเรียน และเพิ่มเติมด้วยข้อเท็จจริงของครู หรือค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ ตำราแบบเรียนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องการสอนบทเรียนที่เป็นลักษณะให้ความรู้นี้เกิดขึ้นก็ด้วยการถามตอบ การตั้งคำถามของครูสามารถตั้งจุดมุ่งหมายได้หลายประการ เช่น ถามเพื่อทบทวนความรู้เดิม ถามเพื่อให้อธิบายคำถามเพื่อให้นักเรียนเปรียบเทียบ ถามเพื่อให้นักเรียนให้เหตุผล และถามเพื่อให้สังเกตวินิจัย

5.2 บทเรียนที่ฝึกทักษะในการใช้มือ เช่น วิชาพิมพ์ดีด ปฏิบัติสำนักงาน ชวเลข เป็นลักษณะความรู้ที่ต้องสร้างเสริมทักษะการใช้มือ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่บนรากฐานกฎการเรียนรู้ ของ Thorndike คือ Law of Exercise และ Law of Effect

ในการสอนบทเรียนลักษณะนี้ มีขั้นตอนการสอน คือ

5.2.1 ขั้นเตรียม หมายถึง การทบทวนบางส่วนของทักษะที่นักเรียนมีความสามารถแล้ว

5.2.2 ขั้นสาธิต หมายถึง ครูแสดงให้นักเรียนดูว่าต่อไปจะปฏิบัติอะไร และปฏิบัติอย่างไร

5.2.3 ขั้นฝึกหัดของนักเรียน เมื่อครูแสดงให้ดูและจัดข้อสงสัยของนักเรียนแล้วให้นักเรียนเริ่มฝึกทักษะ

5.2.4 ขั้นวิเคราะห์นักเรียนแต่ละคน ระหว่างนักเรียนทำการฝึก ครูจำเป็นต้องวิเคราะห์งานที่นักเรียนแต่ละคนทำให้เร็วที่สุด เพื่อสำรวจเทคนิคที่ไม่ถูกต้องและแก้ไขวิธีการที่ผิดก่อนจนกลายเป็นนิสัย

5.3 บทเรียนที่เป็นกฎเกณฑ์ เช่นวิชาบัญชี การสอนบทเรียนที่เป็นกฎเกณฑ์นั้นส่วนใหญ่สอนให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ใหม่ ๆ ลำดับหลักการเรียนรู้ คือ

5.3.1 จูงใจให้เห็นคุณค่าของวิชานั้น

5.3.2 อธิบายหลักเกณฑ์ใหม่ ครูอธิบายหลักเกณฑ์ใหม่โดยแสดงบนกระดานดำเนินขั้นตอน

5.2.3 การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ นักเรียนอธิบายและจัดข้อสงสัยในหลักการแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตามโจทย์โดยใช้หลักเกณฑ์นั้น เพื่อฝึกทักษะในการคิด และนำหลักเกณฑ์ไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าบทเรียนจะอยู่ในลักษณะใดก็ตาม

หลักการสอนทั่วไปที่นำมาใช้ให้เกิดการเรียนการสอนที่ดีได้ผลสมความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ได้แก่

1. สอนสิ่งที่รู้แล้วไปสู่สิ่งที่ยังไม่รู้
2. สอนสิ่งที่ง่ายไปสู่สิ่งที่ยากซับซ้อน
3. สอนโดยผ่านประสาทตาเท่า ๆ กับสอนโดยผ่านประสาทหู
4. สอนให้เรียนด้วยการกระทำ
5. สอนให้สัมพันธ์กับความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน
6. สอนให้นักเรียนได้รับความสำเร็จตามความสามารถ

จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพธุรกิจจะได้ผลสมความมุ่งหมายที่ตั้งไว้นั้นต้องใช้ปรัชญาหลาย ๆ ปรัชญา หลักการและแนวคิด และหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดผู้เรียนสำคัญที่สุดในการจัดกระบวนการเรียนรู้ จึงจะทำให้นักเรียนสามารถนำหลักเกณฑ์ในรายวิชาอาชีพธุรกิจไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ

h156964 ก 3

6. หลักการและแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6.1 ปรัชญาการศึกษาที่เป็นพื้นฐานสำคัญของแนวคิด การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่องจากรากฐานความคิดจากปรัชญาการศึกษา ดังต่อไปนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2540 : 10 – 11)

6.1.1 ปรัชญาพิพัฒน์นิยม (Progressivism)

ปรัชญาพิพัฒน์นิยมนี้ มองว่าการศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม อาชีพ และสติปัญญา สิ่งที่เรียนควรเป็นประโยชน์สัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน และสังคมของผู้เรียนได้รู้จักตนเองและสังคมเพื่อผู้เรียนจะได้ปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข ไม่ว่าสังคมจะเปลี่ยนไปอย่างไรก็ตาม ผู้เรียนจะต้องรู้จักแก้ปัญหาได้

ครูในปรัชญาสาขานี้ ทำหน้าที่เตรียม แนะนำ และให้คำปรึกษาเป็นหลักสำคัญ ครูอาจจะเป็นผู้รู้ แต่ไม่ใช่ผู้กำหนดหรือกะเกณฑ์ (Dictate) ให้เด็กทำตามอย่าง และควรเป็นผู้สนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้ เข้าใจและเห็นจริงด้วยตนเอง

ผู้เรียน ปรัชญาสาขานี้ให้ความสำคัญผู้เรียนมาก เพราะถือว่าการเรียนรู้จะเกิดได้ดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงหรือลงมือทำด้วยตนเอง (Learning by doing) และได้ทำงานร่วมกัน (Participation) เพื่อให้การเรียนการสอนตรงตามความต้องการ เหมาะสมกับความถนัดและความสามารถของผู้เรียนมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็อยู่ร่วมกับคนอื่นได้มากขึ้นด้วย

6.1.2 ปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism)

จุดมุ่งหมายหลักของการศึกษาในแนวทางนี้ คือ การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อการปรับปรุงพัฒนา และสร้างสรรค์สังคมใหม่และเหมาะสมกว่าเดิม

ครูในปรัชญาสาขานี้ จะต้องเป็นนักบุกเบิก เป็นนักแก้ปัญหา สนใจและใฝ่รู้ในเรื่องของสังคมและปัญหาสังคมอย่างกว้างขวางและเอาจริงเอาจัง ในขณะที่เดียวกันก็ต้องสนใจในวิชาการควบคู่กันไป ครูจะต้องมีทักษะในการรวบรวม สรุป และวิเคราะห์ปัญหา ให้ผู้เรียนเห็นได้ ในขณะที่เดียวกันก็แนะนำให้ผู้เรียนศึกษาทำความเข้าใจในเรื่องของสังคมรอบตัวได้

ลักษณะสำคัญของครูในปรัชญาสาขานี้อีกประการหนึ่งก็คือ ความเป็นประชาธิปไตย ครูไม่ใช่ผู้รู้คนเดียว ไม่ใช่ผู้ชี้ทางเพียงคนเดียว แต่ควรให้ทุกคนมีส่วนร่วมกันคิดพิจารณาเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ และจะต้องเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลง

ผู้เรียนในปรัชญากลุ่มนี้ แตกต่างไปจากปรัชญาพัฒนานิยมอยู่มาก ตรงที่จะเห็นประโยชน์ที่เกิดกับตัวเองน้อยลง แต่เห็นประโยชน์ของสังคมมากขึ้น เด็กได้รับการปลูกฝังให้ตระหนักในคุณค่าของสังคม เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกันเพื่อเป้าหมายในการแก้ปัญหาของสังคมในอนาคต ผู้เรียนจะได้รับการฝึกฝนให้รู้จักเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำความเข้าใจและแก้ปัญหาของสังคม ในแนวทางประชาธิปไตย

6.1.3 ปรัชญาอัตถิภาวนิยม (Existentialism)

ปรัชญาการศึกษาเห็นว่าในสภาวะของโลกปัจจุบันนี้ มีสรรพสิ่งหรือทางเลือกมากมายเกินความสามารถที่มนุษย์เราจะเรียนรู้ จะศึกษา และจะมีประสบการณ์ได้ทั่วถึง ฉะนั้น มนุษย์เราควรมีสติหรือโอกาสที่จะเลือกเรียนหรือศึกษาสรรพสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวของตัวเองมากกว่าที่จะให้ใครมาป้อนหรือมอบให้

6.1.4 ปรัชญาการศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์ (Buddhist Philosophy of Education)

เป็นปรัชญาที่อาศัยหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญาในการอธิบายเรื่องของชีวิตโลกและปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยเชื่อว่า ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมีปัญหา ไม่มีตัวตน และไม่มีอะไรที่ยั่งยืนโดยไม่เปลี่ยนแปลง ทั้งยังเชื่อว่า มนุษย์เกิดมาตามแรงกรรม ซึ่งมีกรรมดีและกรรมชั่ว (Innately good and bad) กรรมและการกระทำของมนุษย์เกิดขึ้นจากตัณหาหรือกิเลสซึ่งมีอยู่ในตัวมนุษย์ แต่มนุษย์มีศักยภาพที่จะสามารถขจัดกิเลส และควบคุมพฤติกรรมของตนให้เป็นไปในแนวทางที่ดี จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนทำเอง เรียนรู้ด้วยตนเอง และมีการประยุกต์หลักอริยสัจ 4 คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

จากแนวคิดปรัชญาการศึกษา การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องนำหลักปรัชญาหลายสาขามาผสมผสานเข้าด้วยกัน จึงเกิดกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง สามารถเลือกเรียนได้อย่างหลากหลายตามความถนัดและความสามารถของตนเอง โดยครูมีบทบาทในการเตรียมการในด้านต่าง ๆ เช่น เตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ กิจกรรมการเรียนรู้ ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา คอยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ช่วยเสริมแรง ให้กำลังใจผู้เรียน สร้างความตระหนักเห็นคุณค่าของสังคม ให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ปัญหาด้วยวิธีประชาธิปไตย สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

6.2 แนวคิดของนักจิตวิทยาเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวความคิดทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้มีอิทธิพลสำคัญต่อนักการศึกษาและครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอน จัดประสบการณ์การเรียนรู้และกำหนดยุทธศาสตร์การสอน การจัด

การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีแนวความคิดสอดคล้องกับกลุ่มจิตวิทยา ดังนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2540 : 12 – 14)

6. 2.1 แนวคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism or S.R. Associationism)

นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ เชื่อว่าสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง การแสดงพฤติกรรมจะมีความถี่มากขึ้นเมื่อเกิดการเสริมแรง

นักทฤษฎีคนสำคัญซึ่งผลงานของเขามีบทบาทต่อการจัดการศึกษาคือ Burrhus Frederic Skinner ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ทางจิตวิทยาที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เป็นผู้คิดสร้างเครื่องช่วยสอน เป็นผู้ใช้คำว่า Operant Conditioning โดย Skinner เห็นว่าการจัดการศึกษาในปัจจุบันไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ ครูมักสนใจแต่ผลการเรียนโดยไม่คำนึงถึงวิธีการช่วยให้การเรียนประสบผล ดังนั้น บทเรียนสำเร็จรูปจึงน่าจะเป็นแนวทางที่ดีในการเรียนการสอน เพราะสามารถให้การเสริมแรงได้ทันที ทั้งนักเรียนสามารถทำงานได้ตามลำพัง รู้สึกเป็นอิสระ รู้จักการพึ่งตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

6.2.2 แนวคิดของกลุ่มพุทธินิยม (Cognitivism) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้สนใจเกี่ยวกับการคิด และการรับรู้ของคน พวกเขาเห็นว่าคนทุกคนมีธรรมชาติภายในที่ใฝ่ใจใคร่รู้ใคร่เรียนเพื่อก่อให้เกิดสภาพที่สมดุล ดังนั้น การที่เด็กได้มีโอกาสเรียนตามความต้องการและความสนใจของตนจะเป็นสิ่งที่มีความหมายสำหรับเด็กมากกว่าที่ครูหรือผู้อื่นบอกให้

นักจิตวิทยาคนสำคัญในกลุ่มนี้ คือ Jerome S. Bruner ซึ่งให้ความสนใจอย่างมากเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบ Discovery โดยนำลักษณะธรรมชาติของคนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนซึ่งจะเน้นการใช้ “โครงสร้าง” (Structure) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถหากฎเกณฑ์ หรือคำตอบที่ต้องการได้ ในการจัดการเรียนการสอนถ้าครูช่วยให้ผู้เรียนมองเห็น “โครงสร้าง” ของสิ่งที่เรียนจะช่วยให้จำสิ่งที่เรียนได้ดี สามารถทำความเข้าใจหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ได้อีกมากมาย และเป็นการเตรียมตัวสำหรับการทำความเข้าใจในสิ่งที่ซับซ้อนมากขึ้น ครูควรหยิบยกปัญหาให้นักเรียนค้นคว้าหาคำตอบ ซึ่งอาจจะเป็นการค้นคว้าตามลำพังหรืออภิปรายกลุ่ม การใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนแก้ปัญหา นั้น เด็กไม่เพียงแต่จะได้รับการฝึกฝนให้มีทักษะในการแก้ปัญหาเท่านั้น แต่จะเป็นการช่วยให้เขาเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนในการเรียนรู้ซึ่งจะทำให้เขากลายเป็นนักแก้ปัญหาต่อไปในอนาคต

6.2.3 แนวความคิดของกลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้จะคำนึงถึงความเป็นคนของคน และมองธรรมชาติของมนุษย์ว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับความดีที่ติดตัวมาแต่กำเนิด (Good-active) มีอิสระสามารถที่จะนำตนเองและพึ่งตนเองได้ มีความคิดสร้างสรรค์ที่จะ

ทำประโยชน์ให้สังคม มีอิสระเสรีภาพในการเลือกทำสิ่งต่าง ๆ ที่จะไม่ทำให้ผู้ใดเดือดร้อน ซึ่งรวมทั้งตนเองด้วย ทั้งเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ และเป็นผู้สร้างสรรค์สังคม

ในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มนี้เสนอแนะว่า ควรให้เด็กได้มีสมรรถภาพทั้ง 3 ด้านไปพร้อม ๆ กัน คือ ด้านความรู้ (cognitive) ด้านอารมณ์ความรู้สึก (affective) และด้านทักษะ (psychomotor) ซึ่งหมายความว่า ครูควรฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักให้เหตุผล มีความชื่นชม หรือมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน และให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง

นักจิตวิทยาคนสำคัญในกลุ่มนี้มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา ได้แก่

6.2.3.1 Abraham H. Maslow ผู้เสนอแนวความคิดใหม่ที่เรียกว่า Third Force Psychology ซึ่งมีความเชื่อพื้นฐานว่า “ถ้าให้อิสระภาพแก่เด็ก เด็กจะเลือกสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับตนเอง พ่อแม่และครูควรได้รับการกระตุ้นให้มีความไว้วางใจในตัวเด็ก และควรเปิดโอกาสและช่วยให้เด็กได้เจริญเติบโตต่อไป มิใช่ใช้วิธีควบคุมและจัดการชีวิตของเด็กทั้งหมด หรือว่าเข้าไปยุ่งเกี่ยวและพยายามปรับพฤติกรรมให้เป็นไปตามที่ผู้ใหญ่ต้องการ”

6.2.3.2 Carl R Rogers นักจิตบำบัด เจ้าของทฤษฎีให้คำปรึกษาแบบ “client-centered” เขาได้นำหลักของ client-centered มาประยุกต์ใช้ได้ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน จึงได้เสนอการจัดการเรียนการสอนที่ให้ “ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง”

6.2.3.3 Arthur W. Combs นักจิตวิทยาผู้มีความเชื่อว่าการที่แต่ละบุคคลรับรู้เกี่ยวกับตนเองเป็นสิ่งสำคัญซึ่งนำไปสู่หลักการสำคัญในการจัดการเรียนการสอน คือการช่วยให้เด็กพัฒนาความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางบวก เขาได้ให้ข้อคิดในการจัดการเรียนการสอนว่า “งานของครูนั้นมิใช่เป็นเพียงการตั้งข้อกำหนด การปั้นเด็ก การขู่บังคับการเินยอ หรือการช่วยเหลือเด็ก แต่งานของครูควรเป็นไปในลักษณะผู้อำนวยความสะดวกให้กับเด็ก กระตุ้นให้กำลังใจให้ความช่วยเหลือ เป็นผู้ร่วมคิด และเป็นเพื่อนกับเด็ก” จากแนวความเชื่อนี้ Combs เห็นว่าครูควรมีลักษณะสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. เป็นผู้มีความรู้ดี
 2. เป็นผู้มีความไวต่อความรู้สึกของนักเรียน และเพื่อนร่วมงาน
 3. มีความศรัทธาและเชื่อว่าเด็กทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนได้
 4. เป็นผู้มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางบวก จึงนำไปสู่ความรู้สึกนึกคิดทางบวกให้กับผู้อื่นด้วย
 5. มีความเชื่อว่าจะสามารถช่วยเหลือเด็กทุกคนให้ทำดีที่สุดเท่าที่เขาจะทำได้
 6. รู้จักที่จะนำแนวคิดจากหลาย ๆ ทฤษฎีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- จากแนวคิดของนักจิตวิทยา การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือการจัด

การเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้มีอิสระในการปฏิบัติกิจกรรม ทำงานด้วยตนเอง เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ครูคอยกระตุ้นด้วยคำถามที่ท้าทาย เพื่อการค้นหาคำตอบของผู้เรียน คอยเสริมแรงในทางบวก และให้ความสะดวกกับผู้เรียน

6.3 แนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มีนักการศึกษาไทยที่ให้ความสนใจกับแนวคิดเรื่องนี้และได้ให้ทัศนะไว้ดังนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2540 : 19 – 20)

สงบ ลักษณะ กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนที่ควรจะเป็นไว้ว่า ควรเป็นการเรียนการสอนที่นักเรียนได้รับการยอมรับนับถือในการเป็นเอกัตบุคคล ได้เรียนโดยวิธีที่เหมาะสมกับความสามารถ ได้เรียนในสิ่งที่สนใจ ต้องการหรือมีประโยชน์ ได้ปฏิบัติตามกระบวนการเพื่อการเรียนรู้ ได้รับการเอาใจใส่ ประเมิน และช่วยเหลือเป็นรายบุคคล และได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ และสำเร็จตามอัธยาศัย

โกวิท วรพิพัฒน์ กล่าวว่า การเรียนการสอนที่พึงประสงค์ หมายถึงกระบวนการพัฒนาให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

โกวิท ประวาลพฤกษ์ อธิบายไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตร หมายถึงกระบวนการใด ๆ ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการ เช่น กระบวนการกลุ่มทักษะกระบวนการ 9 ขั้นตอน กระบวนการสร้างความตระหนัก กระบวนการสร้างเจตคติ ฯลฯ

อัจฉรา วงศ์โสธร กล่าวว่า การเรียนที่มีผู้เรียนเป็นสำคัญของกระบวนการเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยการเรียนรู้ ช่วยเอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นได้โดยการเตรียมการด้านเนื้อหา วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ตลอดจนเป็นผู้คอยสอดส่องสำรวจในขณะที่ผู้เรียนฝึก และให้ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนแก้ไขปรับปรุงตนเองและเกิดการพัฒนาก้าวขึ้น

วัฒนาพร ระงับทุกข์ กล่าวว่า การจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนได้คิดค้นสร้างและสรุปข้อความด้วยตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้

ทิตนา แคมมณี ได้เสนอหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้าง (CONSTRUCT) ความรู้ด้วยตนเอง ทำความเข้าใจ สร้างความหมายของสาระข้อความรู้ให้แก่ตนเอง ค้นพบข้อความรู้ด้วยตนเอง

2. ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ (INTERACTION) ต่อกันและกัน และได้เรียนรู้จากกันและกัน ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ ความคิดและประสบการณ์แก่และกันให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
3. ช่วยให้ผู้เรียนมีบทบาท มีส่วนร่วม (PARTICIPATION) ในกระบวนการเรียนรู้ให้มากที่สุด
4. ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ “กระบวนการ” (PROCESS) ควบคู่ไปกับ “ผลงาน” (PRODUCT)

5. ช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง (APPLICATION)

และ อภิญา เหมระ (2544 : 16) แนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ แนวทางในการสร้างและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามความต้องการ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้ และการลงมือปฏิบัติ

นอกจากนี้ ยังมีนักการศึกษาท่านอื่น ๆ ที่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังต่อไปนี้ (อภิญา เหมระ. 2544 : 16)

Donna Brandes และ Paul Ginnis (1988 : 163) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ระบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ ด้วยความเชื่อที่ว่ามนุษย์ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะบรรลุศักยภาพสูงสุดของตนเอง 100 % ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมและรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

Hellmut R.Lang (1995 : 148) และคนอื่น ๆ ได้เสนอหลักในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่าเป็นแนวทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาครบถ้วน ด้วยวิธีการของแต่ละบุคคลที่อาจแตกต่างกันออกไป เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น และมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

Marcy P.Driscoll (1994 : 78) มองการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า ผู้เรียนไม่ได้เป็นเพียงผู้รับการเรียนการสอนที่ผู้อื่นออกแบบให้เท่านั้น แต่พวกเขาจะต้องเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นในการกำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนและวิธีการที่ความต้องการเหล่านั้นจะสัมฤทธิ์ผลด้วย

จากแนวคิดของนักการศึกษา การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการกระบวนการเรียนการสอนโดยครูเป็นผู้เตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรม เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย ตามความต้องการและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

6.4 หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6.4.1 หลักการสำคัญของ ผู้เรียนเป็นสำคัญ

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (อภิญญา เหมระ. 2544 : 17 ; อ้างอิงจาก หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2542:3 – 4) ได้เสนอหลักในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

6.4.1.1 ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ ครูมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ (Supportor) และให้บริการด้านความรู้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนจะรับผิดชอบตั้งแต่เลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียนหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือก และจะเริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการศึกษา ค้นคว้า รับผิดชอบการเรียนตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

6.4.1.2 เนื้อวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วยเนื้อหาวิชา ประสบการณ์เดิม และความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมายขึ้นอยู่กับ “สิ่งที่สอน(เนื้อหา) และวิธีที่ใช้สอน (เทคนิคการสอน)”

6.4.1.3 การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนานจากการเรียน หากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้ทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ได้ค้นพบข้อคำถามและคำตอบใหม่ ๆ สิ่งใหม่ ๆ ประเด็นที่ท้าทายและความสามารถในเรื่องใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการบรรลุผลสำเร็จของงานที่พวกเขาเริ่มด้วยตนเอง

6.4.1.4 สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มจะช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงามการพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ การปรับปรุงการทำงาน และการจัดการกับชีวิตของแต่ละบุคคล สัมพันธภาพที่เท่าเทียมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของผู้เรียน

6.4.1.5 ผู้เรียนได้เห็นความสามารถของตนในหลาย ๆ ด้าน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งให้ผู้เรียนมองเห็นความสำคัญของตนในแง่มุมที่แตกต่างออกไป ผู้เรียนจะมีความมั่นใจในตนเองและควบคุมตนเองได้มากขึ้นสามารถเป็นสิ่งที่อยากเป็นมีวุฒิภาวะสูงมากขึ้นปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วมไปกับเหตุการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น

6.4.1.6 ผู้เรียนได้พัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้หลาย ๆ ด้านพร้อมกันไป การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาผู้เรียนหลาย ๆ ด้าน คุณลักษณะด้านความรู้ ความคิด ด้านการปฏิบัติ และด้านอารมณ์ความรู้สึกจะได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน

6.4.1.7 ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นผู้ให้บริการความรู้ ในการจัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจะต้องมีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน เป็น

แหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียนและสามารถค้นคว้าหาสื่ออุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ครูจะต้องเต็มใจที่จะช่วยเหลือผู้เรียน

จากหลักการดังกล่าว การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องจัดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่ม นักเรียนต้องมีความรับผิดชอบในฐานะเป็นผู้เรียนรู้ ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกทุกสิ่งในขณะดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน

6.4.2 หลักการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. (2540 : 21) เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างได้ผล หลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ควรยึดหลักต่อไปนี้

6.4.2.1 ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีโอกาสร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างทั่วถึงและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การที่ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้กระทำจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและกระตือรือร้นที่จะเรียนอย่างมีชีวิตชีวา

6.4.2.2 ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ ให้ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินกิจกรรมกันในกลุ่มได้ พุดคุย ปรัชญาหรือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น และการเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สามารถอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้ดี

6.4.2.3 ยึดการค้นพบตัวเอง เป็นวิธีการสำคัญ การเรียนรู้โดยผู้สอนพยายามจัดการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะการค้นพบความจริงใด ๆ ด้วยตนเองนั้นผู้เรียนมักจะจดจำได้ดี และมีความหมายโดยตรงต่อผู้เรียน และเกิดความคงทนของความรู้

6.4.2.4 เน้นกระบวนการ (Process) ควบคู่ไปกับผลงาน (Product) โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ถึงกระบวนการต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะประสิทธิภาพของผลงานขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของกระบวนการ

6.4.2.5 เน้นการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสค้นหาแนวทางที่จะนำความรู้ ความเข้าใจไปใช้ในชีวิตประจำวัน พยายามส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติจริงและพยายามติดตามผลการปฏิบัติของผู้เรียน

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (อภิญา เหมระ. 2544 : 18 ; อ้างอิงจาก วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2542 : 11) ได้เสนอหลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ควรยึดหลัก ดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ควรเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา ดังนั้นผู้เรียนจึงควรมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนของตน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

2. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากแหล่งต่าง ๆ กัน มิใช่จากแหล่งใดแหล่งหนึ่งเพียงแหล่งเดียว ประสบการณ์ความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลถือว่าเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ

3. การเรียนรู้ที่ดีจะต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจ จึงจะช่วยให้ผู้เรียน จดจำ และสามารถใช้การเรียนรู้ให้เป็นประโยชน์ได้ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนค้นพบด้วยตนเอง มีส่วนร่วม ช่วยให้เกิดความเข้าใจลึกซึ้งและจดจำได้ดี

4. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ที่มีความสำคัญ หากผู้เรียนเข้าใจและมีทักษะในเรื่องนี้ แล้วจะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และคำตอบต่าง ๆ ที่ตนต้องการ

5. การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน คือ การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทัศนา แชมมณี (2542 : 14 – 15) เสนอหลักการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็น สำคัญ รูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) ไว้ดังนี้

1. C มาจาก Construct ซึ่งหมายถึงการสร้างความรู้ตามแนวคิดของ Constructivism กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสรสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งทำ ให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง การที่ผู้เรียนมีโอกาสรสร้าง ความรู้ด้วยตนเองนี้ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา

2. I มาจาก Interaction ซึ่งหมายถึงการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคล และแหล่งเรียน รู้ที่หลากหลาย ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม

3. P มาจาก Physical Participation ซึ่งหมายถึงการให้ผู้เรียนมีโอกาสดเคลื่อนไหว ร่างกาย โดยกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งเป็นการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกาย

4. P มาจาก Process Learning หมายถึงการเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ กิจกรรม การเรียนที่ดี ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ เป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรง ชีวิต เช่น กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม กระบวนการพัฒนาตนเอง เป็นต้น การเรียนรู้กระบวนการเป็นสิ่งสำคัญเช่นเดียวกับการเรียนรู้ เนื้อหาสาระต่าง ๆ การเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางด้าน สติปัญญาอีกทางหนึ่ง

5. A มาจาก Application หมายถึงการนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งช่วยให้ ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียน และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ กิจกรรม การเรียนรู้ที่มีแต่เพียงการสอนเนื้อหาสาระให้ผู้เรียนเข้าใจ โดยขาดกิจกรรมการนำความรู้ไป ประยุกต์ใช้ จะทำให้ผู้เรียนขาดการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ

6.5 ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติได้พัฒนาตัวบ่งชี้การเรียนของผู้เรียน 9 ข้อ และตัวบ่งชี้การสอนของครู 10 ข้อ เพื่อ

ตรวจสอบว่า เมื่อใดก็ตามที่พฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนและพฤติกรรมการณ์การสอนของครูเกิดขึ้นตามตัวบ่งชี้ แสดงว่าได้เกิดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแล้ว (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 30 – 31)

ตัวบ่งชี้การเรียนรู้ของผู้เรียน

1. ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
3. ผู้เรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม
4. ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างจินตนาการ ตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจน

และมีเหตุผล

5. ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบ แก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองและร่วมด้วยช่วยกัน
6. ผู้เรียนได้ฝึกค้น รวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง
7. ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง

อย่างมีความสุข

8. ผู้เรียนฝึกตนเองให้มีวินัยและรับผิดชอบในการทำงาน
9. ผู้เรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น ตลอดจนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

ต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้การสอนของครู

1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ
2. ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้าสนใจและเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
3. ครูเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง
4. ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์
5. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง
6. ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดี และปรับปรุง

ส่วนด้อยของผู้เรียน

7. ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้
8. ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง
9. ครูฝึกฝนกิจกรรมรายสัปดาห์และวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย
10. ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

6.6 รูปแบบหรือระดับของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบจะมีระดับบทบาทของครูและนักเรียนแตกต่างกันไป (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2540 : 21 – 22)

6.6.1 Student – Centred Class ครูเป็นผู้เตรียมเนื้อหา วัสดุอุปกรณ์ และสื่อทั้งหมด นักเรียนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้โดยมีครูคอยดูแลกำกับ กิจกรรมในลักษณะนี้ส่วนมากเป็นกิจกรรมกลุ่ม หรือจับคู่

6.6.2 Learner - based Teaching ครูเป็นผู้กระตุ้นหรือมอบหมายให้ผู้เรียนค้นคว้าเนื้อหาข้อมูลของเรื่องที่จะเรียนหรือจัดทำสื่อการเรียนรู้โดยใช้ความรู้ ประสบการณ์ และความชำนาญพิเศษของผู้เรียน

6.6.3 Learner Independence หรือ Self – directed Learning ผู้เรียนเป็นอิสระจากชั้นเรียน ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาจากสื่อที่จัดไว้ในห้อง หรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง แล้วเลือกทำงานหรือฝึกปฏิบัติตามต้องการ ตามความสนใจและศักยภาพของตน โดยอาจจะศึกษาตามลำพังหรือจับคู่กับเพื่อนก็ได้

6.7 บทบาทของครูในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
เบนเนท Bennet (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2540 : 22 – 23 ; อ้างอิงจาก Bennet 1969) ได้เปรียบเทียบบทบาทครูรุ่นใหม่กับครูรุ่นเก่าไว้ดังนี้

ครูรุ่นใหม่ (Progressive)

1. สอนผู้เรียนโดยวิธีบูรณาการเนื้อหา
2. แสดงบทบาทในฐานะผู้แนะนำ (guide) ประสบการณ์ทางการศึกษา
3. กระตือรือร้นในบทบาท ความรู้สึกของผู้เรียน
4. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนของหลักสูตร
5. ใช้เทคนิคการค้นพบด้วยตนเองของผู้เรียนเป็นกิจกรรมหลัก
6. มีการเสริมแรงหรือให้รางวัลมากกว่าการลงโทษ มีการใช้แรงจูงใจภายใน
7. ไม่เคร่งครัดกับมาตรฐานทางวิชาการจนเกินไป
8. มีการทดสอบเล็กน้อย
9. มุ่งเน้นการทำงานเป็นกลุ่มแบบร่วมมือ
10. สอนโดยไม่ยึดติดกับห้องเรียน
11. มุ่งสร้างสรรค์ประสบการณ์ใหม่ให้ผู้เรียน
12. มุ่งเน้นความรู้ทางวิชาการและทักษะด้านจิตพิสัยเท่าเทียมกัน
13. มุ่งเน้นการประเมินกระบวนการเป็นสำคัญ

ครูรุ่นเก่า (Traditional)

1. สอนแยกเนื้อหา
2. มีบทบาทในฐานะตัวแทนของเนื้อหาวิชา (Knowledge)
3. ละเลย เจยเมย ตอบบทบาทของผู้เรียน
4. นักเรียนไม่มีส่วนร่วมแม้แต่จะออกความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร
5. ใช้เทคนิคการเรียนโดยการท่องจำเป็นหลัก
6. มุ่งเน้นการให้รางวัลภายนอก เช่น ระดับผลการเรียน แรงจูงใจภายนอก
7. เปรียบเทียบกับมาตรฐานทางวิชาการมาก
8. มีการทดสอบสม่ำเสมอเป็นระยะ
9. มุ่งเน้นการแข่งขัน
10. สอนในขอบเขตของห้องเรียน
11. เน้นย้ำประสบการณ์ใหม่เพียงเล็กน้อย
12. มุ่งเน้นความรู้ทางวิชาการเป็นสำคัญละเลยความรู้สึกหรือทักษะทางด้านจิตพิสัย
13. ประเมินกระบวนการเล็กน้อย

6.6 เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มีเทคนิคการจัดการเรียนการสอนอยู่มากมายหลายวิธี ที่ส่งเสริมและให้ความสำคัญกับผู้เรียนในฐานะศูนย์กลางของการเรียนการสอน ซึ่งครูสามารถนำไปใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยแยกกลุ่มเทคนิคตามแนวความคิดการจัดกิจกรรม การจัดกลุ่ม และวิธีการเรียนรู้ (อภิญา เหมระ. 2544 : 22 – 23 ; อ้างอิงจาก หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2542 : 25 – 27) ได้ดังนี้

6.6.1 เทคนิคการจัดการเรียนการสอนทางอ้อม (Indirect Instructional Techniques) ประกอบด้วยเทคนิคการเรียนแบบต่าง ๆ ดังนี้ แบบสืบค้น (Inquiry) แบบค้นพบ (Discovery) แบบแก้ปัญหา (Problem Solving) แบบสร้างแผนผังความคิด (Concept mapping) แบบใช้กรณีศึกษา (Case studies) แบบตั้งคำถาม (Questioning) และแบบใช้การตัดสินใจ (Decision making)

6.6.2 เทคนิคการศึกษาเป็นรายบุคคล (Individual Study) ประกอบด้วยเทคนิควิธีการเรียนแบบต่าง ๆ ดังนี้ แบบศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self Access Center) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activity Packages)

คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction) การทำรายงานค้นคว้าอิสระ การเขียนเรียงความ การเรียนเสริม การทำโครงการงาน คู่สัญญา การทำนิตยสาร และการมอบหมายงานเป็นรายบุคคล

6.6.3 เทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี (Technology - Relate Instruction) ประกอบด้วยการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ประกอบการเรียนดังนี้ การใช้สิ่งพิมพ์ ตำราเรียนและแบบฝึกหัด การใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) ชุดการสอน (Instruction Package) คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction : CAI) บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed Text)

6.6.4 เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นการปฏิสัมพันธ์ (Interactive Instruction) ประกอบด้วยเทคนิคการเรียนแบบต่าง ๆ ดังนี้ การโต้วาทิ กลุ่ม Buzz การอภิปราย การระดมพลังสมอง การแก้ปัญหา กลุ่มติว การประชุมแบบต่าง ๆ บทบาทสมมติ กลุ่มสืบค้น คู่คิด (Think-Pair-Share) การฝึกปฏิบัติ และกลุ่มเอกฉันท 1-3-6

6.6.5 เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Instruction) ประกอบด้วยเทคนิคการเรียนแบบต่าง ๆ ดังนี้ การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) เกม (Games) กรณีตัวอย่าง (Case study) สถานการณ์จำลอง (Simulation) ละคร (Acting or Dramatization) และบทบาทสมมติ (Role – Play)

6.6.6 เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ประกอบด้วยเทคนิคการเรียนแบบต่าง ๆ ดังนี้ ปริศนาความคิด (Jigsaw) ร่วมมือแข่งขัน (Teams-Games-Tournaments หรือ TGT) Student Teams and Achievement Division หรือ STAD Team Assisted Individualization หรือ TAI กลุ่มสืบค้น (Group Investigating หรือ GI) กลุ่มเรียนรู้ร่วม (Learning Together หรือ LT) ร่วมกันคิด (Numbered Heads Together หรือ NHT) และกลุ่มร่วมมือ (CO-op Co-op)

6.6.7 เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ประกอบด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบต่าง ๆ ดังนี้ การเรียนการสอนแบบ Storyline Method การเรียนการสอนแบบแก้ปัญหา (Problem – Solving) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีเทคนิควิธีอยู่มากมาย ซึ่งเทคนิควิธีดังกล่าวเน้นการให้ความสำคัญกับผู้เรียน สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

6.7 กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กระบวนการ คือ แนวทางดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างมีขั้นตอน ซึ่งวางไว้ตั้งแต่ต้นจนจบแล้วเสร็จตามจุดประสงค์ ที่กำหนด (อภิญา เหมระ. 2544 : 23 ; อ้างอิงจาก หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมสามัญศึกษา. 2542 : 28)

กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กระบวนการคิดวิจารณ์ญาณ การการคิดวิเคราะห์ กระบวนการคิดสร้างสรรค์ กระบวนการคิดไตร่ตรอง ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการแก้ปัญหา ทักษะกระบวนการ 9 ขั้น กระบวนการเรียนความรู้ความเข้าใจ กระบวนการเรียนภาษา กระบวนการเรียนการสอนบูรณาการ กระบวนการสืบสวนสอบสวน กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด กระบวนการแก้โจทย์ปัญหา กระบวนการกลุ่ม กระบวนการสร้างความตระหนัก กระบวนการสร้างเจตคติ กระบวนการสร้างค่านิยม และกระบวนการสร้างจิตสำนึก

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดควรคำนึงถึงประเด็นต่อไปนี้(คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543 : 18 - 20)

1. สมรรถนะมีศักยภาพในการเรียนรู้สูงสุด

มนุษย์สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ต้องอาศัยสมองและระบบประสาทสัมผัส ซึ่งเป็นพื้นฐานของการรับรู้ ซึ่งรับรู้ความรู้สึกจากอวัยวะรับรู้ความรู้สึก คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ กระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผู้สอนจะต้องสนใจ และให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสมอง (Head) จิตใจ (Heart) มือ (Hand) และสุขภาพ (Health)

2. ความหลากหลายของสติปัญญา

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมศักยภาพ ความเก่ง ความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถเก่งได้หลายด้าน

3. การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ตรง

3.1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามความสามารถทั้งด้านความรู้ จิตใจ อารมณ์และทักษะต่าง ๆ

3.2 ลดการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา ผู้เรียนกับผู้สอนมีบทบาทร่วมกันใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแสวงหาความรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนจากสถานการณ์จริงที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตจริงเรียนรู้ความจริงในตัวเองและความจริงในสิ่งแวดล้อมจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

3.3 กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ครูทำหน้าที่เตรียมการ จัดสิ่งไว้ ให้คำปรึกษา วางแนวกิจกรรม และประเมินผล

กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด คือ การกำหนดจุดหมาย สาระกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน และการประเมินผล ที่มุ่งพัฒนา “คน” และ “ชีวิต” ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มความสามารถ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน

กิจกรรมการเรียนรู้ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สัมผัสและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นเพื่อนมนุษย์ ธรรมชาติ และเทคโนโลยี ผู้เรียนได้ค้นคว้า ทดลอง ฝึกปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้จนค้นพบสาระสำคัญของบทเรียน ได้ฝึกวิธีคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์จินตนาการ และสามารถแสดงออกได้ชัดเจนมีเหตุผล

ครูมีบทบาทปลูกเร้าและเสริมแรงศิษย์ในทุกกิจกรรมให้ค้นพบคำตอบ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมทั้งการร่วมทำงานเป็นกลุ่ม รวมทั้งการทำงานเป็นกลุ่ม จัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม ความมีวินัย รับผิดชอบในการทำงาน ผู้เรียนมีโอกาสฝึกการประเมินและปรับปรุงตนเอง ยอมรับผู้อื่น สร้างจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองและเป็นพลโลก

การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา เกิดขึ้นในหลายระดับ ทั้งในตัวผู้เรียน ในห้องเรียน และนอกเหนือไปจากห้องเรียนที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

6.8 การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวคิดผู้เรียนเป็นสำคัญ

การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นวิธีการวัดประเมินผลที่ต้องการตอบสนองการประเมินความสามารถ ทักษะ ความคิด ขั้นสูงที่ซับซ้อน การแก้ปัญหา การปฏิบัติจริง ตลอดจนความสามารถในการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้เป็นอย่างดี การประเมินผลตามสภาพจริง จะเป็นแนวทางให้ได้ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 11 – 69) ดังสาระสำคัญดังนี้

การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) หมายถึง กระบวนการสังเกต การบันทึก และรวบรวมข้อมูลจากงานและวิธีการที่นักเรียนทำ เพื่อเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจในการศึกษาถึงผลกระทบต่อดังกล่าวเน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงาน ของนักเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหา และการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริงในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นผู้ค้นพบและผู้ผลิตความรู้ นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง รวมทั้งพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อสนองจุดประสงค์ของหลักสูตรและความต้องการของสังคม วิธีการและเครื่องมือในการประเมินผลตามสภาพจริง

1. การประเมินการแสดงออกและกระบวนการของนักเรียน (Performance and process) มีวิธีการและเครื่องมือที่ใช้หลากหลายประการ เช่น

1.1 การสังเกต คือการเฝ้าดูเด็กตลอดเวลา โดยทั่วไปครูยอมรับว่าการสังเกตเด็กเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในระหว่างการสอนของครู ซึ่งจากการสังเกตของครูจะสามารถเห็นพฤติกรรมของเด็กเป็นรายบุคคล หรือความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม การสังเกต มี 2 วิธี คือ

1.1.1 การสังเกตอย่างไม่ตั้งใจ โดยสังเกตพฤติกรรมของเด็กเมื่อครูอยู่ท่ามกลางกลุ่มนักเรียนที่กำลังทำงานและกิจกรรมต่าง ๆ

1.1.2 การสังเกตแบบตั้งใจ มีจุดเน้นที่จะสังเกตโดยครูมีแบบฟอร์มที่ได้เตรียมไว้แล้ว เช่น แบบสำรวจรายการ แบบมาตรฐานประมาณค่า การบันทึกพฤติกรรม หรือเตรียมเครื่องมือแบบฟอร์มอื่น ๆ สำหรับการบันทึกข้อมูลการสังเกตอย่างเป็นระบบ

1.2 การบันทึกพฤติกรรม (Anecdotal Records) การบันทึกข้อมูลสำคัญในเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับเด็กแต่ละวัน

1.3 แบบสำรวจรายการ (Checklist) เป็นเครื่องมือที่ใช้ได้รวดเร็วกว่าแบบบันทึกพฤติกรรม จะเน้นดูที่ความเจริญเติบโต และพัฒนาการหรือจุดประสงค์การเรียนรู้รวมทั้งองค์ประกอบของหลักสูตร องค์ประกอบของแบบสำรวจรายการ ได้แก่ คุณลักษณะ ทักษะ ความสนใจ และพฤติกรรมที่มุ่งหวังตามมาตรฐานของหลักสูตร

1.4 Inventories คล้ายคลึงกับแบบสำรวจรายการ แต่จะมองภาพรวมมากกว่า ใช้เป็นแนวทางที่ดูร่องรอยของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเรื่อย ๆ

1.5 มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scales) ต้องการให้ผู้สังเกตคิดค้นเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ ความรู้สึกและคุณลักษณะในขอบเขตที่สังเกต โดยกำหนดเป็นตัวเลขหรือบรรยายระดับคุณภาพ เป็นเครื่องมือที่สร้างค่อนข้างยาก

1.6 การสุ่มเวลา (Time Sampling) ครูต้องสังเกตว่านักเรียนจะใช้เวลามากน้อยแค่ไหนในการเปลี่ยนชั่วโมงเรียนในวิชาหนึ่งไปอีковวิชาหนึ่ง

1.7 การสุ่มเหตุการณ์ (Event Sampling) ครูอาจต้องการสังเกตความคิดสร้างสรรค์ในงานศิลปะ ต้องเริ่มต้นจำแนกพฤติกรรมที่สังเกต

1.8 การสัมภาษณ์ ทำให้ได้ข้อมูลที่ก่อให้เกิดความเข้าใจเด็กแต่ละคนอย่างลึกซึ้งจากการสัมภาษณ์นักเรียนจะทำให้ครูได้ข้อมูลความรู้และประสบการณ์พื้นฐาน ความเข้าใจ วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ แรงจูงใจ และอื่น ๆ ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อผลผลิต กระบวนการ และการแสดงออกของเขา รวมทั้งในการพัฒนาแฟ้มผลงาน (Portfolio)

2. การประเมินกระบวนการและผลผลิตของนักเรียน (Processes and Product)

ผลผลิตของนักเรียนมีความสำคัญเป็นส่วนหนึ่งของนักเรียนและเป็นสิ่งจำเป็นในการประเมินสภาพจริง รายการผลผลิตนำไปสู่การประเมินอย่างต่อเนื่อง ผลผลิตของนักเรียนจะเป็น

สื่อกลางให้ครูเข้าใจระบบการเรียนรู้ของนักเรียน ข้อมูลสำคัญของนักเรียนในการสำรวจค้นพบ ค้นคว้า ทดลอง และการแก้ปัญหา สำหรับจุดเน้นของการประเมินผลตามสภาพจริงจะไม่สิ้นสุดที่ ผลผลิตเท่านั้น แต่จะเน้นที่กระบวนการที่มีผลต่อผลผลิตที่ได้ด้วย

เกณฑ์การประเมินหรือแนวทางการให้คะแนน (Rubric Assessment)

เครื่องมือที่ใช้เป็นแนวทางประเมินการปฏิบัติงานของนักเรียน เรียกว่า “รูบริก” (Rubric) คือ แนวทางการให้คะแนน (Scoring Guide) ซึ่งจะต้องกำหนดมาตรวัด (Scale) และรายการ คุณลักษณะที่บรรยายถึงความสามารถในการแสดงออกของแต่ละจุดในมาตรวัดไว้อย่างชัดเจน

การให้คะแนนของรูบริก คือ การตอบคำถามว่านักเรียนทำอะไรได้สำเร็จหรือว่ามีระดับ ความสำเร็จในขั้นต่าง ๆ กัน หรือมีผลงานเป็นอย่างไรนั่นเอง การให้คะแนนรูบริก มี 2 แบบ คือ

1. การให้คะแนนเป็นภาพรวม (Holistic Score) คือการให้คะแนนงานชิ้นใดชิ้นหนึ่ง โดยดูภาพรวมของชิ้นงานว่ามีความเข้าใจและความคิดรวบยอด การสื่อความหมายกระบวนการที่ใช้ และผลงานเป็นอย่างไร โดยแบ่งคุณภาพตั้งแต่ 0 – 4 หรือ 0 - 6

2. การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ (Analytic Score) เพื่อให้การมองคุณภาพของ งานหรือความสามารถของนักเรียนได้อย่างชัดเจน จึงได้มีการแยกองค์ประกอบของการให้คะแนน โดยทั่วไปแล้วจะมีการแยกองค์ประกอบของงานเป็น 4 ด้าน คือ

2.1 ความเข้าใจในความคิดรวบยอด ข้อเท็จจริง เป็นการแสดงให้เห็นว่านักเรียน เข้าใจในความคิดรวบยอด หลักการในปัญหาที่ถามกระจำจชัด

2.2 การสื่อความหมาย สื่อสาร คือความสามารถในการอธิบาย นำเสนอ การบรรยาย เหตุผล แนวคิด ให้ผู้อื่นเข้าใจได้ตีมีความคิดสร้างสรรค์

2.3 การใช้กระบวนการและยุทธวิธี สามารถเลือกใช้ยุทธวิธี กระบวนการที่นำไปสู่ ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ผลสำเร็จของงาน ความถูกต้องแม่นยำในผลสำเร็จของงาน หรืออธิบายที่มาและ ตรวจสอบผลงาน

ครูต้องให้นักเรียนทราบรูบริกเมื่อนักเรียนทำงานใดงานหนึ่ง ถ้างานนั้นได้รับการออกแบบ ให้สามารถวัดได้ 4 องค์ประกอบ ครูก็ต้องจัดทำรูบริกเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในการ บรรลุสมรรถภาพที่อยู่ในงานนั้น ๆ

การประเมินแฟ้มผลงาน (Portfolio Assessment) เป็นส่วนสำคัญของการประเมินผลตาม สภาพจริง โดยการประเมินผลผลิตที่นักเรียนได้รวบรวมและจัดระบบข้อมูลเก็บไว้ในแฟ้มผลงาน แฟ้มผลงานของนักเรียน คือ การสะสมงานอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อแสดงถึงผลงาน ความก้าวหน้า

และสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนในส่วนหนึ่ง หรือหลายส่วนของการเรียนรู้ในวิชา การรวบรวมงานต้องครอบคลุมถึงการที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหา เกณฑ์การคัดเลือก และเกณฑ์การตัดสินใจ

หลักสำคัญที่ต้องคำนึงในการประเมินผลจากแฟ้มผลงาน

ในการประเมินผลจากแฟ้มงานนั้น ครูและโรงเรียน ครูและโรงเรียนจะต้องคำนึง หลักการที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. ในด้านเนื้อหาวิชา ครูผู้สอนจะเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับความสำเร็จในเนื้อหาวิชา ตามหลักสูตร เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ดังนั้น ในการประเมินแฟ้มผลงานก็ต้องสะท้อนสาระของเนื้อหาวิชาที่สำคัญสำหรับนักเรียน

2. หลักการเรียนรู้ ครูจะต้องเปลี่ยนการสอนที่เน้นเนื้อหาวิชา โดยครูเป็นผู้บอกความรู้ ไปสู่การสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ เน้นให้นักเรียนเป็นผู้บอกกล่าว เป็นผู้สร้างความรู้ แสดง สร้างสรรค์ ผลิตหรือทำงาน เพื่อให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น ครูต้องเน้นให้ผู้เรียน สะท้อนข้อมูลย้อนกลับในกระบวนการเรียนรู้ ในการอ่าน เขียน การฟัง การแก้ปัญหา และการคิด ในขั้นสูงยิ่งขึ้น

3. หลักความเสมอภาค ยุติธรรม คือการคำนึงถึงมาตรฐานต่าง ๆ ของบุคคล ผู้เรียนมีความแตกต่างกันทั้งด้านเชื้อชาติ ศาสนา สติปัญญา รวมทั้งความแตกต่างในระหว่าง บุคคลในด้านร่างกาย และพฤติกรรม การประเมินต้องจัดกระทำให้เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนได้ แสดงผลการเรียนในหลายลักษณะ และแตกต่างไปตามความสามารถ

หลักการสำคัญทั้ง 3 ประการนี้ เป็นสิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึง และนำไปกำหนด จุดประสงค์สำคัญในกระบวนการจัดทำแฟ้มผลงาน ซึ่งเน้นถึงความสำเร็จในด้านเนื้อหาสาระของ วิชา กระบวนการเรียนรู้ และตอบสนองความแตกต่างของบุคคล

ลักษณะของการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีลักษณะสำคัญของการประเมินดังนี้ (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 43 - 134)

1. การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการประเมินสภาพจริงที่มุ่งรวบรวม สารสนเทศของการพัฒนาการเรียนและการเรียน

2. การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการประเมินสภาพจริงที่มุ่งเน้น การพัฒนาการที่เกิดขึ้นอย่างเด่นชัด

3. การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการประเมินสภาพจริงที่ให้ความสำคัญ กับจุดเด่นของผู้เรียน

4. การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการประเมินสภาพจริงที่เป็นผลพวงมาจากหลักสูตรการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5. การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการประเมินสภาพจริงที่สถานการณ์สอดคล้องกับชีวิตจริง

6. การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการประเมินสภาพจริงที่อาศัยการปฏิบัติ

7. การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการประเมินสภาพจริงสอดคล้องกลมกลืนกับการเรียนการสอน

8. การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการประเมินสภาพจริงที่เน้นการเรียนรู้อย่างมีจุดหมาย

9. การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการประเมินสภาพจริงที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับทุกสภาพแวดล้อม

10. การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการประเมินสภาพจริงที่สามารถให้ภาพเรื่องราวการเรียนรู้และความสามารถของผู้เรียนทั่ว ๆ ไป และกว้างขวาง

11. การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการประเมินสภาพจริงต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู และนักเรียน รวมทั้งบุคคลในวิชาชีพอื่น ๆ ตามความจำเป็น

การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการประเมินหลายวิธี ได้แก่

1. การประเมินด้วยการสื่อสารส่วนบุคคล ในชั้นเรียนครูผู้สอนและผู้เรียนมีโอกาสใกล้ชิด และสามารถติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และตอบสนองจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่หลากหลาย การสื่อสารดังกล่าวจึงสามารถนำไปใช้เป็นวิธีการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ ครูผู้สอนสามารถใช้การสื่อสารส่วนบุคคลในรูปแบบต่าง ๆ กัน ดังนี้

- 1.1 การตอบคำถามในชั้นเรียน
- 1.2 การพบปะพูดคุยกับผู้เรียน
- 1.3 การพูดคุยกับคนอื่น
- 1.4 การอภิปรายในชั้นเรียน
- 1.5 การสอบปากเปล่า
- 1.6 การอ่านบันทึกเหตุการณ์ของผู้เรียน
- 1.7 การตรวจแบบฝึกหัดและการบ้าน

2. การประเมินจากการปฏิบัติ เป็นวิธีการประเมินที่ครูมอบหมายงาน/กิจกรรมให้ผู้เรียนทำ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด ซึ่งต่างจากการให้ทำข้อสอบแบบเก่า งาน/กิจกรรมสำหรับการประเมินจะกำหนดให้ผู้เรียนใช้ความรู้และทักษะของตนหลาย ๆ ด้าน แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถทำบางสิ่งบางอย่างได้สำเร็จ ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพหรือไม่มากน้อยเพียงใด เกณฑ์การให้คะแนน เป็นส่วนที่ครูผู้สอนต้องนำมาใช้ประกอบการพิจารณาผลงาน การปฏิบัติ หรือการแสดงออกของผู้เรียน แล้วประเมินค่าออกมาเป็นคะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนที่สร้างขึ้น

ประเภทของงาน/กิจกรรมการปฏิบัติ

1. งาน/กิจกรรม ที่มอบหมายให้ผู้เรียนทำตามคำสั่งเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่ม หรือทั้งสองแบบลักษณะงานเหล่านี้ครูผู้สอนจะกำหนดเป็นคำสั่งแจ้งให้ผู้เรียนแสดงหรือปฏิบัติตามที่กำหนด โดยบอกให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้าว่าจะทำการประเมินและให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัว

2. งาน/กิจกรรมที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือที่ปฏิบัติเป็นปกติ

3. การสาธิต เป็นการแสดงหรือปฏิบัติตามคำสั่ง ผู้เรียนต้องแสดงหรือปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนด เพื่อแสดงว่ามีความรู้ความสามารถในการทำงานที่สลับซับซ้อนได้

4. โครงการระยะยาว แบ่งเป็น 3 ชนิด คือ

4.1 โครงการรายบุคคล เป็นกิจกรรมระยะยาวของนักเรียนที่ต้องใช้เวลานอกคาบเรียนทำออกมาเป็นผลงานต่าง ๆ เช่น แบบจำลองวัสดุของเหลือใช้ รายงานหลักฐานต่าง ๆ ตลอดจนการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ลักษณะของโครงการอาจเป็นการสำรวจ ค้นคว้า ทดลอง ประดิษฐ์ คิดค้นผลงาน

4.2 โครงการกลุ่ม เป็นโครงการที่ให้นักเรียนอย่างน้อยสองคนทำงานด้วยกัน จุดมุ่งหมายหลักการใช้โครงการกลุ่มเป็นเทคนิคการประเมินผลว่านักเรียนสามารถทำงานร่วมกัน และใช้วิธีการที่เหมาะสมเพื่อสร้างผลงานให้มีคุณภาพสูงได้หรือไม่ ครูผู้สอนต้องกำกับติดตามเพื่อให้มั่นใจว่านักเรียนได้เกิดความก้าวหน้าและไม่เกิดปัญหาในการทำโครงการให้เสร็จสมบูรณ์

4.3 โครงการผสมระหว่างกลุ่มและรายบุคคล เป็นโครงการที่นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มร่วมกัน หลังจากเสร็จแล้วให้แต่ละคนเตรียมเขียนรายงานด้วยตนเองโดยไม่ต้องได้รับการช่วยเหลือจากสมาชิกในกลุ่ม โครงการผสมเหมาะสำหรับงาน/กิจกรรมที่มีความซับซ้อนและจำเป็นต้องใช้ความสามารถพิเศษของนักเรียนหลายคนในการทำงานร่วมกันให้เสร็จตามกรอบเวลา

5. การทดลอง/ศึกษาค้นคว้า เป็นการปฏิบัติงานตามคำสั่งชนิดหนึ่ง มีลักษณะเป็นงานวิจัยตรวจสอบข้อมูล ผู้เรียนต้องวางแผนดำเนินการ และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีขั้นตอน การศึกษาค้นคว้าจะเน้นตอบคำถามวิจัยที่เฉพาะเจาะจง และสามารถนำไปประเมินผู้เรียน

ว่าใช้วิธีการหรือทักษะการศึกษาค้นคว้าได้เหมาะสมหรือไม่ พัฒนาการรอบความคิดในการวิจัยได้เหมาะสมหรือไม่

6. การนำเสนอปากเปล่าและการพูดแสดงบทบาท

6.1 การนำเสนอปากเปล่า เป็นการใช้อ้อยคำแสดงความรู้ และใช้ทักษะการพูดปากเปล่าในรูปการสัมภาษณ์พูดคุย การพูดต่อหน้าผู้ฟังจำนวนมาก

6.2 การพูดโต้วาที เป็นการนำเสนอปากเปล่าชนิดพิเศษอีกแบบหนึ่ง ซึ่งกำหนดให้นักเรียนสองฝ่ายพูดโต้ตอบกัน

6.3 การพูดแสดงบทบาท เป็นการผสมผสานการพูดอ้อยคำกับการแสดงท่าทาง เช่นให้นักเรียนแสดงบทบาทของตัวละครในเรื่องที่อ่าน

การสังเกตจดบันทึกและให้คะแนนผลการปฏิบัติ

ในการพิจารณาตัดสินทักษะวิธีการทำ ผลงาน หรือทั้งวิธีทำและผลงานร่วมกัน จำเป็นต้องใช้วิธีสังเกต วิธีการจดบันทึกและวิธีการให้คะแนนที่เหมาะสม วิธีการที่ใช้โดยทั่วไป ได้แก่

1. การสังเกตอย่างเป็นระบบและการจดบันทึกเหตุการณ์

1.1 การสังเกตอย่างเป็นระบบ เป็นการสังเกตผู้เรียนที่แสดงออกหรือปฏิบัติในสถานการณ์ปกติทั่วไปตามธรรมชาติเป็นวิธีการประเมินผลการปฏิบัติที่ใช้กันทั่วไปมากที่สุดวิธีหนึ่ง

1.2 การจดบันทึกเหตุการณ์ย่อย เป็นการเขียนบรรยายสรุปเหตุการณ์สำคัญ ๆ ได้แก่ พฤติกรรมการแสดงออกที่สังเกตเห็นได้ การจดบันทึกจะนำไปใช้ประโยชน์ได้สูงสุดเมื่อ

- 1) เน้นเฉพาะเหตุการณ์ที่มีความหมาย
- 2) หลังจากเหตุการณ์เกิดขึ้นต้องรีบจดบันทึกให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้
- 3) ควรเขียนบรรยายให้มีข้อมูลสารสนเทศที่เพียงพอเพื่อให้สามารถเข้าใจได้ในภายหลัง

2. แบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วยรายการของพฤติกรรมแสดงออกในการทำกิจกรรมการปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ คุณลักษณะเฉพาะของผลการปฏิบัติเสร็จเรียบร้อยพร้อมทั้งเว้นช่องว่างไว้สำหรับกาเครื่องหมาย

3. แบบประเมินค่าหรือมาตราประเมินค่า ลักษณะคล้ายคลึงกับแบบตรวจสอบรายการ และมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือใช้ประเมินทักษะวิธีการทำงานและผลงาน แต่แทนที่จะให้ตรวจว่ามีหรือไม่มีพฤติกรรม แบบประเมินค่าจะกำหนดเป็นระดับคุณภาพของการปฏิบัติ เช่น ยอดเยี่ยม ปานกลาง ต้องปรับปรุง

การให้คะแนนผลการปฏิบัติ

ผลการปฏิบัติมีความหมายครอบคลุมทั้งวิธีการทำและผลงานที่ทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว การให้คะแนนผลการปฏิบัติจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์และมาตรฐานให้ชัดเจนเสียก่อน เกณฑ์การให้

คะแนนที่นิยมนำไปใช้ในการประเมินการปฏิบัติคือ กฎเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) จะประกอบด้วยตัวเลขที่สะท้อนระดับคุณภาพของการปฏิบัติ เช่น 1 ถึง 4 เมื่อ

- 4 หมายถึง คุณภาพระดับสูงสุด
- 3. หมายถึง คุณภาพระดับสูง
- 2 หมายถึง คุณภาพระดับพอใช้ และ
- 1 คุณภาพยังไม่เป็นที่พอใจ

การประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินจากการปฏิบัติที่ครูผู้สอนมอบหมายงานให้ผู้เรียนทำตามกำหนด หรือให้เลือกทำตามความสนใจและความถนัด งาน/กิจกรรมที่มอบหมายให้ทำมักมีลักษณะต่างกัน

ระดับของสภาพจริง

งาน/กิจกรรมการปฏิบัติที่นำไปใช้ประเมินมีระดับของสภาพจริงต่อเนื่องแตกต่างกัน พิจารณาจากเกณฑ์ ดังนี้

1. ลักษณะสถานการณ์ทดสอบ การประเมินสภาพจริงมีระดับของสภาพจริงตามสถานการณ์ทดสอบที่คล้ายจริงน้อยจนถึงคล้ายสภาพจริงมาก
2. ลักษณะรูปแบบคำตอบ การประเมินตามสภาพจริงมีระดับของสภาพจริงตามรูปแบบคำตอบจากคำตอบจำกัดถึงคำตอบขยายกว้างหลากหลาย

การประเมินด้วยพอร์ทโฟลิโอ (Portfolio Assessment) เนื่องจากการเรียนการสอนได้เปลี่ยนแปลงจากเน้นครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นนักเรียนเป็นสำคัญ จากพฤติกรรมการเรียนที่แยกเป็นส่วนย่อยมาเน้นบูรณาการทักษะและผสมผสานทักษะหลาย ๆ ด้าน พอร์ทโฟลิโอเป็นวิธีการสำคัญที่เชื่อว่าผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง และมีหลักฐานยืนยันว่าตนเองเกิดการเรียนรู้ ก้าวหน้า และสามารถนำไปใช้ประเมินผลแบบต่อเนื่องจนสะท้อนภาพการเรียนการสอนของครูและสรุปกิจกรรมสำคัญที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริงตลอดปี

พอร์ทโฟลิโอนักเรียน เป็นการเก็บรวบรวมผลงานของนักเรียนที่ผ่านการคัดเลือกโดยตัวนักเรียนเอง หรือภายใต้คำแนะนำของครูมาสะสมไว้ในภาชนะอย่างใดอย่างหนึ่ง อย่างมีระบบ และมีจุดมุ่งหมาย เพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงความพยายาม เจตคติ แรงจูงใจ ความเจริญงอกงาม ความสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ของนักเรียนให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทราบ การเก็บรวบรวมผลงานบรรจุไว้ในพอร์ทโฟลิโอต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. นักเรียนต้องมีส่วนร่วมในการคัดเลือกรายการต่าง ๆ ในพอร์ทโฟลิโอ
2. ต้องมีเกณฑ์ในการคัดเลือก
3. ต้องมีเกณฑ์ในการตัดสินผลงาน และ

4. ต้องมีหลักฐานแสดงผลการประเมินตนเอง

การส่งเสริมให้มีการฝึกหัดสะท้อนตนเอง **วิธีการฝึกหัดให้นักเรียนสะท้อนตนเอง**
อาจทำได้ 2 วิธี คือ

1. ฝึกให้นักเรียนเขียนตอบลงในแบบฟอร์มแสดงความคิดเห็นของตนเองต่องานแต่ละชิ้น เป็นต้นว่า ให้ระบุ

1.1 เหตุผลของการเลือกชิ้นงาน

1.2 ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงชิ้นงานจะเปลี่ยนชิ้นงานเป็นอย่างไร

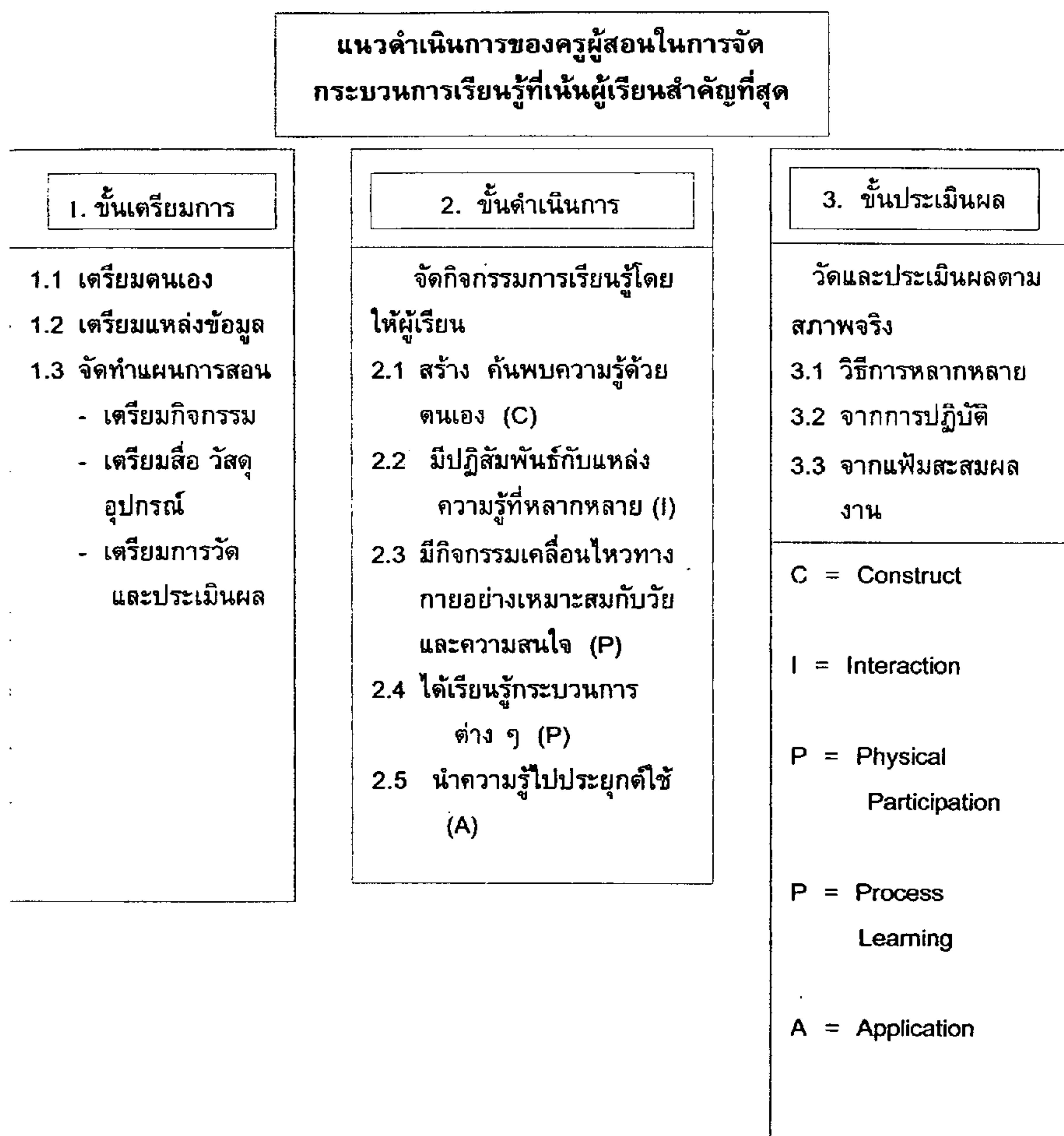
1.3 นักเรียนอยากให้ครูรู้อะไรบ้างเกี่ยวกับชิ้นงานที่ทำ

2. อาจใช้กฎเกณฑ์การประเมิน (Rubric) ที่วิเคราะห์ส่วนต่าง ๆ ไว้ครอบคลุมแล้ว
สร้างมาตรวัดแบบตรวจสอบรายการหรือประเมินค่า

การประเมินตนเองของนักเรียน เป็นการสะท้อนการทำงานของนักเรียนเกี่ยวกับ
เวลาที่ใช้ในการทำงาน วิธีการทำงาน ความรู้สึก ความต้องการ ตลอดจนอุปสรรคในการทำงานที่จะ
ประเมินให้ครอบคลุมประเด็นอะไรบ้าง จึงขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของงานที่ประเมิน

7. แนวดำเนินการของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ

ครูซึ่งเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุดในการนำแนวคิดไปจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิด
การเรียนรู้ได้สำเร็จจริง กรมสามัญศึกษาจึงได้นำเสนอแนะแนวการดำเนินการของครูผู้สอนไว้ด้วย
โดยยึดหลัก และประยุกต์รูปแบบ CIPPA MODEL ของ รองศาสตราจารย์ ดร.ทศนา แคมมณี
(คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 35) ดังนี้

ภาพประกอบ 3 แนวการดำเนินการของครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด
 ที่มา : คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.
 2543 : 35

แนวทางการดำเนินการของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (อภิญา เหมระ. 2544 : 27 ; อ้างอิงจาก หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2542 : 13 – 16) มีรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการ ประกอบด้วย

1.1 เตรียมตนเอง ครูต้องเตรียมตนเองให้พร้อม สำหรับบทบาทของผู้ให้บริการด้านความรู้ (Resource Person) ที่จะต้องให้คำอธิบายคำแนะนำ คำปรึกษา ให้ข้อมูลความรู้ที่ชัดเจนแก่ผู้เรียนรวมทั้งแหล่งความรู้ที่จะแนะนำให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลได้ ดังนั้นครูจะต้องมีภาระหนักเตรียมตนเองด้วยการอ่าน การค้นคว้า การทดลองปฏิบัติมาก ๆ ในหัวข้อเนื้อหาที่ตนรับผิดชอบรวมทั้งข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

1.2 เตรียมแหล่งข้อมูล เมื่อบทบาทครูไม่ใช่ผู้บอกกล่าวมวลความรู้อีกต่อไป ครูต้องเตรียมแหล่งข้อมูลความรู้แก่ผู้เรียน ทั้งในรูปแบบของสื่อการเรียน ใบความรู้ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะใช้ประกอบกิจกรรมในห้องเรียน หรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่มีข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาค้นคว้าตามความต้องการ หรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์สื่อ ห้องสมุด ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องสมุดวิชา ห้องปฏิบัติการวิชาต่าง ๆ และห้องพิพิธภัณฑ์ในโรงเรียน ทั้งนี้รวมถึงแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนด้วยซึ่งครูสามารถสำรวจบัญชีรายชื่อ หนังสือ และอุปกรณ์หรือสื่อต่าง ๆ ไว้สำหรับผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าตามที่กำหนดใน กิจกรรมการเรียนรู้หรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมทั้งในและนอกเวลา

1.3 จัดทำทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บทบาทของครูก่อนการเรียนรู้ การสอนทุกครั้ง คือการวางแผนการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่กำหนด ครูต้องวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้ได้สาระสำคัญและเนื้อหาข้อควรรู้ อันจะนำไปสู่การออกแบบการเรียนรู้ที่จะสร้างเสริมให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ได้ ในการจัดทำแผนการสอนครูต้องเตรียมการในสิ่งต่อไปนี้

1.3.1 เตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ ครูต้องวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ การค้นคว้าหาความรู้และการสร้างความรู้ โดยครูจะทำหน้าที่เป็นผู้จัดการ (Manager) ที่กำหนดบทบาทในการเรียนรู้ และความรับผิดชอบแก่ผู้เรียนให้เขาได้ทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถและความสนใจของแต่ละคน

1.3.2 เตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เมื่อออกแบบหรือกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว ครูจะต้องพิจารณาและกำหนดว่า จะใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ใด เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวบรรลุผล แล้วจัดเตรียมให้พร้อม บทบาทของครูครั้งนี้เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) เพื่อให้การเรียนรู้บรรลุผล

1.3.3 เตรียมวัดและประเมินผล บทบาทในการเตรียมการอีกประการหนึ่ง คือ การเตรียมวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น โดยการวัดให้ตรงจุดประสงค์การเรียนรู้และวัดให้ครอบคลุมทั้งในส่วนของกระบวนการ (Process) และผลงาน (Product) ที่เกิดขึ้นทั้งด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) จิตพิสัย (Affective) และทักษะ (Skill) โดยการเตรียมวิธีการวัดและเครื่องมือวัดให้พร้อมก่อนทุกครั้ง

2. ขั้นตอนการ ครูผู้สอนต้องดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนการสอน ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ควรเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

2.1 ช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนพยายามจัดการเรียนการสอนที่ยึดการค้นพบด้วยตนเองเป็นวิธีการสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ เพราะการค้นพบความจริงใด ๆ ด้วยตนเอง ผู้เรียนมักจะจดจำได้ดี และมีความหมายโดยตรงต่อผู้เรียน รวมทั้งจดจำได้นาน

2.2 ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและกลุ่มโดยยึดกลุ่ม เป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากกลุ่ม ได้พูดคุย ปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นและจะปรับตัวให้สามารถอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้

2.3 ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างทั่วถึงและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การที่ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้กระทำจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความร่วมมือและกระตือรือร้นที่จะเรียนอย่างมีชีวิตชีวา กิจกรรมที่จัดจึงควรเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะดังนี้

2.3.1 ช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเป็นระยะ ๆ เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน

2.3.2 มีประเด็นท้าทายให้ผู้เรียนได้คิด เป็นประเด็นที่ไม่ยากหรือง่ายเกินไป เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหรือลงมือทำเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

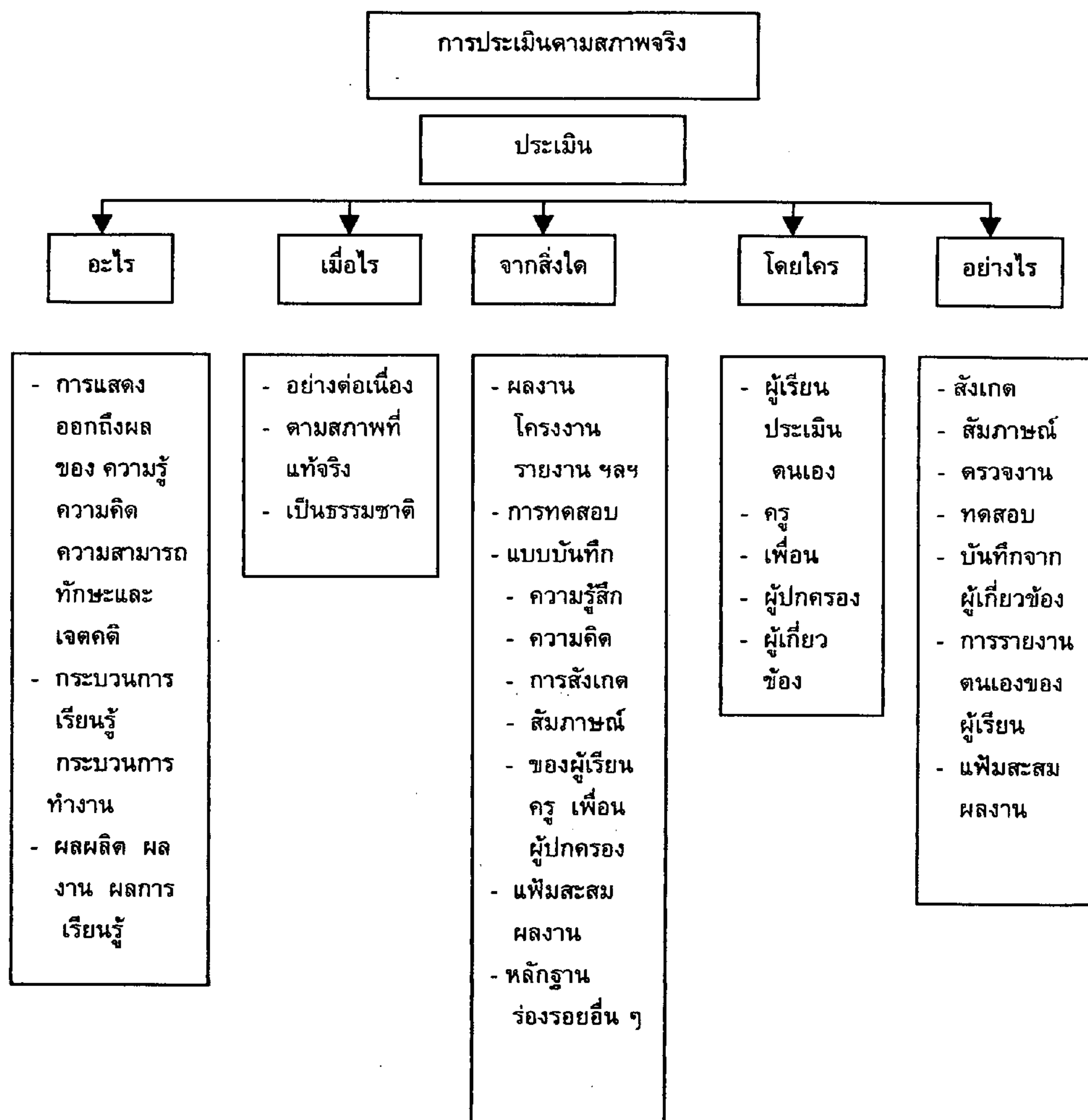
2.3.3 ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว

2.3.4 ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียน เกี่ยวกับชีวิต ประสบการณ์และความเป็นจริงของผู้เรียน

2.4 เน้นกระบวนการ (Process) ควบคู่ไปกับผลงาน (Product) โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดผลงาน มีชั่วโมงพิจารณาถึงผลงานแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะประสิทธิภาพของผลงานขึ้นอยู่กับประสิทธิผลของกระบวนการ

2.5 เน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้หรือใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสดึกหาแนวทางที่จะนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน พยายามส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติจริงและพยายามติดตามผลการปฏิบัติของผู้เรียน

3. **ขั้นประเมินผล** ครูผู้สอนต้องดำเนินการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่าสามารถจัดการเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้ ครูควรเตรียมเครื่องมือและวิธีการให้พร้อมก่อนถึงขั้นตอนการวัดและประเมินผลทุกครั้ง และการวัดควรให้ครอบคลุมทุกด้าน วัดและประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยการเน้นการวัดจากการปฏิบัติ (Performance Measurement) และจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ซึ่งในการวัดและประเมินผลนี้ นอกจากครูจะเป็นผู้วัดและประเมินผลเองแล้ว ผู้เรียนและสมาชิกของแต่ละกลุ่มควรมีบทบาทร่วมวัดและประเมินตนเองและกลุ่มด้วย ดังภาพประกอบ เกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 4 การประเมินตามสภาพจริง

ที่มา : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2542 : 16

ทศนา แคมมณี (2542 : 23 – 25) กล่าวว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไม่ว่าจะใช้แนวคิดใด จะประสบผลสำเร็จไปไม่ได้ หากครูและผู้เรียนไม่เปลี่ยนบทบาทของตน ครูจำนวนมากยังคงยืนอยู่กับบทบาทเดิม คือการเป็นผู้บอก เล่า ถ่ายทอด อธิบาย เนื้อความให้ผู้เรียน และผู้เรียนจำนวนมากก็เคยชินกับการเป็นผู้ฟัง รับความรู้ และจำความรู้ การเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ ครูและผู้เรียนทั้ง 2 ฝ่าย ต่างก็เปลี่ยนพฤติกรรม ครูเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนและผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียน ผู้ที่จำเป็นต้องเริ่มต้นก่อนก็ควรจะเป็นครู เพราะครูเป็นผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนอยู่แล้ว เมื่อสภาพการเรียนการสอนเปลี่ยนไป ผู้เรียนก็จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามสภาพที่จัดให้ได้ ดังนั้นบทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีดังนี้

1. เตรียมการสอน

1.1 ศึกษาและวิเคราะห์แหล่งความรู้ที่หลากหลาย

1.2 ศึกษาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย

1.3 วางแผนการสอน

1.3.1 กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน

1.3.2 วิเคราะห์เนื้อหาและความคิดรวบยอด และการกำหนดรายละเอียด

ให้ชัดเจน

1.3.3 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามหลัก

ชีปป์หรืออื่น ๆ

1.3.4 กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้

1.4 จัดเตรียม

1.4.1 สื่อ วัสดุการเรียนการสอน ให้เพียงพอสำหรับผู้เรียน

1.4.2 เอกสาร หนังสือ หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

1.4.3 ติดต่อแหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นบุคคล สถานที่ หรือสื่อทัศนวัสดุต่าง ๆ และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

1.4.4 เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้

1.4.5 ห้องเรียน หรือสถานที่เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น อาจจำเป็นต้องจัดโต๊ะ เก้าอี้ ในลักษณะใหม่

2. การสอน

2.1 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี

2.2 กระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

2.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้เตรียมไว้ โดยอาจมีการปรับแผนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสถานการณ์ที่เป็นจริง

- 2.3.1 ดูแลให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น
- 2.3.2 อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.3.3 กระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่
- 2.3.4 สังเกตและบันทึกพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนรวมทั้งเหตุการณ์ที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรม
- 2.3.5 ให้คำแนะนำ และข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น
- 2.3.6 บันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อการปรับปรุงกิจกรรมให้ดีขึ้น
- 2.3.7 ให้การเสริมแรงผู้เรียนตามความเหมาะสม
- 2.3.8 ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียน และอาจให้ข้อมูลเนื้อหา ความรู้ เพิ่มเติมแก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม
- 2.3.9 ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับพฤติกรรม และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และให้ข้อเสนอแนะตามความเหมาะสม

3. การประเมินผล

- 3.1 เก็บรวบรวมผลงาน และประเมินผลงานของผู้เรียน
- 3.2 ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน

8. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

สหวิทยาเขตพระนครศรีรี ได้ทำแผนการพัฒนาศักยภาพของสหวิทยาเขตซึ่งในแต่ละโรงเรียนได้ตั้งเป้าหมายที่จะทำงานร่วมกันในทุกด้าน โครงการพัฒนาศักยภาพเป็นโครงการหนึ่งที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาศักยภาพในงานด้านวิชาการ โดยส่งเสริมประสบการณ์ครูในเรื่อง สิทธิและหน้าที่ที่ถือปฏิบัติ เช่น พระราชบัญญัติการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นต้น เพื่อเป็นการพัฒนาโรงเรียนควบคู่กันไป ดังนั้น ระหว่าง วันที่ 4 – 6 ตุลาคม 2542 สหวิทยาเขตพระนครศรีรี ได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามนโยบายกรมสามัญศึกษาข้อที่ 3 มุ่งเน้นการพัฒนาระบบการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ ด้วยรูปแบบวิธีการ เนื้อหา และเทคโนโลยีที่หลากหลาย ทันสมัย เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและ

สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการแก่บุคลากร เรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เพื่อให้ครู – อาจารย์ ได้พัฒนากระบวนการเรียนการสอน และส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพอันพึงประสงค์ จำนวนนครูที่เข้ารับการอบรมในครั้งนี้ 235 คน (เอกสารประกอบการอบรมโครงการพัฒนาบุคลากรสหวิทยาเขตพระนครศรีรี. 2542 : 5)

9. การประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2542 : 2 – 3) ได้เสนอแนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังต่อไปนี้

1. การยิ่ดนักเรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา

ดำเนินงานต่าง ๆ ในโรงเรียนต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีดุลยภาพ และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อการใช้ชีวิตที่ดีงามในสังคม

2. การใช้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหารจัดการโรงเรียนสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาสามารถตัดสินใจบริหารจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง .

3. การมีส่วนร่วม และการร่วมคิด ร่วมทำ

ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ตลอดจนนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ร่วมคิดร่วมทำในการจัดกระบวนการบูรณาการการศึกษาของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตที่แท้จริง

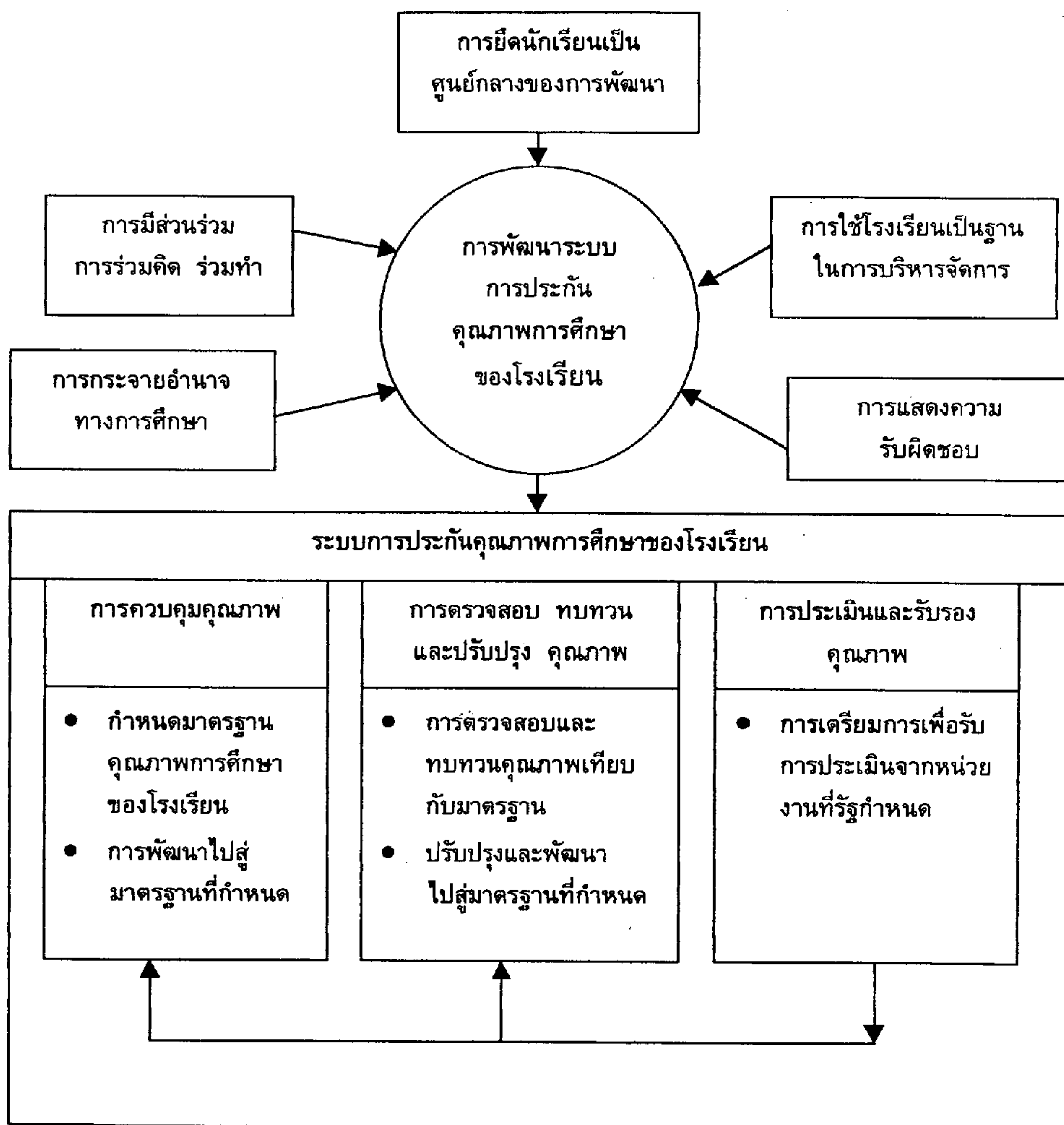
4. กระจายอำนาจทางการศึกษา

กระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด ได้แก่ บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามที่ต้องการ

5. การแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

โรงเรียนแสดงความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ดำเนินการได้ตามมาตรฐาน คุณภาพที่กำหนดและพร้อมที่จะรับการตรวจสอบ

สรุปแนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 5 แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

ที่มา : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2542 : 3

10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ปี 2544 อภิญา เหมระ (2544 : 72 - 74) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูธุรกิจมีการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านเตรียมการ อยู่ในระดับมาก และพบว่า ข้อที่ครูธุรกิจมีการเตรียมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอยู่ในระดับมาก คือ จัดทำแผนการสอนครบถ้วน และสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชาอาชีพธุรกิจ วางแผนการสอนโดยคำนึงถึงศักยภาพและความต้องการของผู้เรียน กำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามความถนัด ความสนใจของตนเองเต็มศักยภาพ เตรียมตนเองให้พร้อมด้วยการศึกษาหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชาอาชีพธุรกิจ เตรียมการวัดและประเมินผลด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะในอาชีพธุรกิจ ทั้งส่วนของกระบวนการและผลงาน และเตรียมกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้เลือกทำตามความถนัด เพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

และพบว่าข้อที่ครูธุรกิจมีการเตรียมการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อยู่ในระดับน้อย คือ เตรียมวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย ตามสภาพเป็นจริง สืบหาและเตรียมแหล่งข้อมูลในรายวิชาอาชีพธุรกิจให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตในชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติอย่างหลากหลาย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การวัดและการประเมินการเรียนรู้ และเตรียมการสอนเพื่อให้ผู้เรียนฝึกคิดการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของชุมชนด้วยตนเองในลักษณะองค์รวม

2. ครูธุรกิจมีการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านดำเนินการ อยู่ในระดับมาก และพบว่า ข้อที่ครูธุรกิจมีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอยู่ในระดับมาก คือ สนับสนุนและจูงใจให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าต่องานอาชีพธุรกิจ สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่จำเป็นในระบบเศรษฐกิจ และร่วมปลูกฝังคุณธรรมที่พึงามในการประกอบอาชีพธุรกิจ

และพบว่าข้อที่ครูธุรกิจมีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อยู่ในระดับน้อย คือ ให้ผู้เรียนได้ฝึกสังเกต คิดอย่างมีระบบ ปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อสรุปเป็นองค์ความรู้แก่ตนเอง

3. ครูธุรกิจมีการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านประเมินผล อยู่ในระดับมาก และพบว่า ข้อที่ครูธุรกิจมีการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอยู่ในระดับมาก คือ เน้นคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างด้วยตนเอง สังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องใช้การวัดและประเมินผลหลายวิธี และเน้นการวัดและประเมินผลที่เกิดจากการบูรณาการความรู้จากวิชาการต่าง ๆ ที่มีอยู่กับอาชีพธุรกิจ

และพบว่าข้อที่ครูธุรกิจมีการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อยู่ในระดับน้อย คือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความรู้สึกของตนต่อผลงานวิชาอาชีพธุรกิจ

4. ครูธุรกิจที่มีวุฒิทางการศึกษา และไม่มีวุฒิทางการศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 และ ด้านประเมินผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ครูธุรกิจที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านประเมินผล แตกต่างจากครูธุรกิจที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูธุรกิจที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี มีการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านประเมินผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6. ครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ น้อยกว่า 5 ปี มีการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผลแตกต่างจากครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ 5 – 10 ปี และมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ 5 – 10 ปี มีการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล มากกว่า 10 ปี แตกต่างจากครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ มากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. ครูธุรกิจที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล แตกต่างจาก ครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการเพิ่มพูนความรู้ 1 ครั้ง และ ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป อย่างมีนัยทางสถิติสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนครูธุรกิจที่มี

ประสบการณ์ในการเพิ่มพูนความรู้ 1 ครั้ง และ ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

8. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูธุรกิจ ด้านการเตรียมการ มากที่สุดคือ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน รองลงมา คือครุมีคาบสอนมาก และมีงานพิเศษอื่น ๆ ทำให้เวลาเตรียมการสอนน้อย และแหล่งค้นคว้าความรู้ของโรงเรียนไม่เพียงพอ

9. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูธุรกิจ ด้านการดำเนินการ มากที่สุดคือ นักเรียนคุ้นเคยกับการสอนแบบเดิม จึงไม่เข้าใจวิธีการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คอยแต่ฟังครู รองลงมา คือ นักเรียนส่วนใหญ่ขาดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ และนักเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นและไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม

10. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูธุรกิจ ด้านการประเมินผล มากที่สุดคือ การทดสอบเนื้อหาบทเรียนมากกว่าการปฏิบัติ นักเรียนจึงสนใจแต่ภาคทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติ และนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการกำหนดเกณฑ์การประเมินร่วมกัน

ในปี 2541 สำนักงานพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 6 (อภิญา เหมระ. 2544 : 36 ; อ้างอิงจาก สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 6. 2541 : 87 – 92) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์และวิชาคณิตศาสตร์ มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้ง 10 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ ด้านการเอาใจใส่ จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลุกเร้า จูงใจ และเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนตัว และปรับปรุงส่วนต้อยของนักเรียนด้วยการใช้สื่อการสอน เพื่อฝึกคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้ ด้วยการให้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง ด้านการฝึกฝนกิจกรรมรายทและวินัยตามวิถีชีวิตไทย ด้านการสังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. ครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์ มีการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการเตรียมการสอน ทั้งเนื้อหาวิชาและวิธีการ ร้อยละ 98.5 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศที่ปลูกเร้าและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ร้อยละ 82.2 ด้านการเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อนักเรียน ร้อยละ 92.8 ด้านการจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้นักเรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์ ร้อยละ 92.8 ด้านส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิด ฝึกทำและฝึกปรับปรุงตนเอง ร้อยละ 94.0 ด้านการส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มพร้อมทั้งสังเกตส่วนดี และปรับปรุงส่วนด้อยของนักเรียน ร้อยละ 86.9 ด้านการใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกคิดการแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้ ร้อยละ 87.9 ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริงร้อยละ 84.8 ด้านการฝึกฝนกีฬามารยาท และวินัยตามวัฒนธรรมไทย ร้อยละ 90.5 ด้านการสังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 87.1 สำหรับครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ มีการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ ร้อยละ 98.4 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศที่ปลูกเร้า จูงใจ และเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ร้อยละ 70.7 ด้านการเอาใจใส่นักเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อนักเรียน ร้อยละ 95.5 ด้านการจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้นักเรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์ ร้อยละ 89.0 ด้านส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิด ฝึกทำและฝึกปรับปรุงตนเอง ร้อยละ 98.6 ด้านการใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกคิดการแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้ ร้อยละ 76.4 ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริงร้อยละ 61.0 ด้านการฝึกฝนกีฬามารยาท และวินัยตามวัฒนธรรมไทย 95.1 ด้านการสังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 91.9

3. ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาคณิตศาสตร์ คือ นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียน

4. พฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์ ที่เคยผ่านการอบรมและไม่เคยผ่านการอบรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไม่แตกต่างกัน สำหรับพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูวิชาคณิตศาสตร์ที่เคยผ่านการอบรม และไม่เคยผ่านการอบรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแตกต่างกัน

ปี 2543 วิชนเศ แสงนา (2544 : 58 – 59) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์พื้นฐานในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา ระดับประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษา จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์พื้นฐาน โดยรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านสื่อการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์พื้นฐาน ด้าน

หลักสูตรวิชาคอมพิวเตอร์พื้นฐาน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์พื้นฐาน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน คือ ด้านการวัดและประเมินผลวิชาคอมพิวเตอร์พื้นฐาน และด้านแผนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์พื้นฐาน

ปี 2543 ชุตีรัตน์ เจริญสุข (2545 : 92 – 95) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาการเตรียมประสบการณ์วิชาชีพในสถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา ใน 6 ด้าน คือด้านเนื้อหาวิชา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านสื่อการสอน และด้านประเมินผล พบว่า อาจารย์และนักศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาการเตรียมประสบการณ์วิชาชีพ มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และนักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ปี 2535 พนาลัย อยู่สำราญ (พนาลัย อยู่สำราญ. 101 – 110) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ตัวแปรทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับนวัตกรรมทางการสอนของครูวิชาสังคมศึกษาในเขตการศึกษา 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูหญิงอายุมากมีการยอมรับนวัตกรรมในระดับจิตคือ มีความตั้งใจในการสอนด้วยวิธีเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนสูงกว่ากลุ่มอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูชายอายุมาก ครูชายที่ทำการสอนในโรงเรียนขนาดกลางมีการยอมรับนวัตกรรมในระดับพฤติกรรม คือ พฤติกรรมการสอนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลางสูงกว่าครูกลุ่มอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูชายที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ นอกจากนี้ยังพบว่า ครูหญิงที่มีระยะเวลาที่ทำการสอนมากมีพฤติกรรมการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ

งานวิจัยในต่างประเทศ

สำหรับผลงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ได้มีผู้วิจัยพอเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

ซีซาง และเฟียงซู (อภิญา เหมระ. 2544 : 39 ; อ้างอิงจาก Zhang, Fengju. 1998 : Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความเข้าใจในการเรียนรู้ภาษาจีนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของชาวจีน ในเขตเมืองบอสตัน ผลการวิจัยพบว่า ความแตกต่างระหว่างผู้เรียนภาษาที่เป็นชาวจีนนั้นมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความยากที่มีต่อการเรียนรู้ทักษะพื้นฐานทั้ง 4 นั้น พบว่า ทักษะการพูดภาษาอังกฤษ เป็นสิ่งที่ยากที่สุดสำหรับชาวจีน รองลงมาคือการฟัง การเขียน ส่วนทักษะที่มีความยากน้อยที่สุดสำหรับชาวจีนก็คือทักษะการอ่าน

ในปี 1999 คูโก และ อีชเมล อคู เมนชา (อภิญา เหมระ. 2544 : 39 ; อ้างอิงจาก 1999 : Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพของการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผลการวิจัยพบว่าคุณภาพของการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางส่วนปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างในการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนคือ สิ่งแวดล้อมและการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นปัจจัยทางตรงที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงและความแตกต่างในการเรียนรู้วัฒนธรรม

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นประสิทธิภาพแก่ผู้เรียน ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ความถนัดและเหมาะสมกับวัย เกิดการสร้างความรู้ด้วยตนเองจากการค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ครูต้องปรับเปลี่ยนบทบาทและหน้าที่จากการสอนหนังสือ สอนวิชา มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน เตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามแผน ให้คำปรึกษา แนะนำ ในขณะที่ทำกิจกรรม และประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง โดยมุ่งเน้นกระบวนการการทำงานจนบังเกิดผลสำเร็จ และจากแฟ้มสะสมงาน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นกระบวนการสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แต่การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจากการศึกษาข้อมูล ยังไม่ประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษา วิจัยจึงสนใจศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี เพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญวิชาอาชีพธุรกิจให้มีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ครู ที่ทำการสอนรายวิชาอาชีพธุรกิจ ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2545 จำนวน 23 โรงเรียน รวมครูธุรกิจ 83 คน ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนครูธุรกิจจำแนกตามโรงเรียนสหวิทยาเขต

สหวิทยาเขต/โรงเรียน	จำนวนครู	สหวิทยาเขต/โรงเรียน	จำนวนครู
สหวิทยาเขตพริบพรี		สหวิทยาเขตรามราชนิเวศน์	
1. พรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี	5	1. บ้านลาดวิทยา	4
2. คงคาราม	3	2. ท่ายางวิทยา	2
3. เขาย้อยวิทยา	6	3. หนองชุมแสงวิทยา	5
4. เขาย้อยพิทยาคม	4	4. หนองจอกวิทยา	2
5. หนองหญ้าปล้องวิทยา	3	5. แก่งกระจานวิทยา	2
6. บางจานวิทยา	1	6. ป่าเต็งวิทยา	2

ตาราง 1 (ต่อ)

สหวิทยาเขต/โรงเรียน	จำนวนครู	สหวิทยาเขต/โรงเรียน	จำนวนครู
สหวิทยาเขตพระนครศรีรี		สหวิทยาเขตมฤคทายวัน	
1. เบญจมาศเพอพิศจังหวัดเพชรบุรี	6	1. ชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี	7
2. วัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)	4	2. จุฬารณราชวิทยาลัย	2
3. ดอนยางวิทยา	3	3. โตนดหลวงวิทยา	4
4. บ้านแหลมวิทยา	8	4. ศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี	3
5. วชิรธรรมโคก	3	5. ห้วยทรายประชาสรรค์	2
6. บางตะบูนวิทยา	2		
รวม	48		35
		83	

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพธุรกิจ การผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญวิชาอาชีพธุรกิจ ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ เพื่อสอบถามระดับปัญหาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งสอบถามใน 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการเตรียมการ
2. ด้านการดำเนินการ
3. ด้านการประเมินผล

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 4 ระดับ ดังนี้

มีปัญหาในระดับมากที่สุด	ให้	4 คะแนน
มีปัญหาในระดับมาก	ให้	3 คะแนน

มีปัญหาระดับน้อย	ให้	2 คะแนน
มีปัญหาระดับน้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย

2. ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามโดยให้ครอบคลุมเนื้อหาตามกรอบแนวคิดของการวิจัยทั้ง 3 ด้าน โดย ด้านการเตรียมการ 13 ข้อ ด้านการดำเนินการ 15 ข้อ และด้านการประเมินผล 10 ข้อ รวมจำนวน 38 ข้อ

3. นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและเสนอแนะเพิ่มเติม

4. นำแบบสอบถามที่แก้ไข เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ จำนวน 3 ท่าน คือ

4.1 อาจารย์สิฏฐากร ชูทรัพย์ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์มันเกียรติ โกศลนิตวงศ์ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี

4.3 อาจารย์พรสมบัติ คำตรง ศึกษาพิเศษ 8 ผู้เชี่ยวชาญ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5

จากการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พบว่า ใช้ได้จำนวน 38 ข้อ คือด้านการเตรียมการจำนวน 13 ข้อ ด้านการดำเนินการจำนวน 15 ข้อ และด้านการประเมินผลจำนวน 10 ข้อ

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้าย ก่อนนำไปทดลองใช้

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try – out) กับครูที่ทำการสอนวิชาอาชีพธุรกิจในจังหวัดราชบุรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน นำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดเพชรบุรี เพื่อนำไปขอความร่วมมือการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มเป้าหมาย

2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในจังหวัดเพชรบุรี ด้วยตนเอง โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลา 2 สัปดาห์ ในระหว่างวันที่ 2 – 13 ธันวาคม 2545

การจัดกระทำข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยกระทำการประมวลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences /Personal Computer Plus)

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ของค่าเฉลี่ย โดย กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีปัญหายอยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีปัญหายอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีปัญหายอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.00	หมายถึง	มีปัญหายอยู่ในระดับมากที่สุด

3. เปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ตามตัวแปรเพศ วิเคราะห์โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t – test) และตัวแปรประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพธุรกิจ การผ่านกรอบความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและขนาดของโรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะใช้การเปรียบเทียบพหุคูณ โดยวิธีการของ เชฟเฟ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ย ใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 35)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 65)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา
 (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_i^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 n แทน จำนวนของแบบสอบถาม
 $\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ
 S_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3. สถิติทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ t – test เมื่อทดสอบความแปรปรวนของประชากรกลุ่มที่ 1 (σ_1^2) และกลุ่มที่ 2 (σ_2^2) พบว่า $\sigma_1^2 = \sigma_2^2$ ใช้ t – test (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541 : 165)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

$$df = \frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}\right)^2}{\frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1}\right)^2}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{S_2^2}{n_2}\right)^2}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t – distribution
$\bar{X}_1, \bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
S_1^2, S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
n_1, n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – way Analysis of variance) (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541 : 236)

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ	F	แทน	สถิติที่ใช้ในการพิจารณา F - distribution
	MS _b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS _w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

3.3 กรณีค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการเปรียบเทียบพหุคูณ เพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม โดยใช้วิธีการทดสอบของ เชฟเฟ่ (Scheffe)
(ชูศรี วงศ์รัตนะ.2541 : 248)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	=	จำนวนครูธุรกิจที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาค้นคว้า
$\bar{X}$	=	ค่าเฉลี่ย
S	=	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	=	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t – distribution
F	=	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F – distribution
df	=	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	=	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	=	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Squares)
*	=	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	=	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ ข้อมูลทั่วไปของครูธุรกิจ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ ด้านการประเมินผล และรวมทุกด้าน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพธุรกิจ การผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และขนาดของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของงครูกรกิจ

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาค้นคว้า จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ การสอนวิชาอาชีพธุรกิจ การผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ และขนาดของโรงเรียน วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละ ของกลุ่มเป้าหมาย จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์การสอน วิชาอาชีพธุรกิจ การผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ และขนาดของโรงเรียน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	28	33.7
หญิง	55	66.3
รวม	83	100.0
2. ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพธุรกิจ		
น้อยกว่า 5 ปี	30	36.1
5 - 10 ปี	20	24.1
มากกว่า 10 ปี	33	39.8
รวม	83	100.0
3. การผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียน เป็นสำคัญ		
เคยผ่านการอบรม 1 ครั้ง	22	26.5
เคยผ่านการอบรม 2 ครั้ง	25	30.1
เคยผ่านการอบรมตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป	36	43.4
รวม	83	100.0

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. ขนาดของโรงเรียน		
โรงเรียนขนาดเล็ก	22	26.5
โรงเรียนขนาดกลาง	32	38.6
โรงเรียนขนาดใหญ่	29	34.9
รวม	83	100.0

จากตาราง 2 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 83 คน ส่วนใหญ่เป็นครูธุรกิจ เพศหญิง (66.3 %) มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพธุรกิจมากกว่า 10 ปี (39.8 %) การผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เคยผ่านการอบรมตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป (43.4 %) และปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดกลาง (38.6 %)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ ดังตาราง 3 - 6

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	$\bar{X}$	S	ระดับ
ด้านการเตรียมการ	2.56	0.47	มาก
ด้านการดำเนินการ	2.56	0.44	มาก
ด้านการประเมินผล	2.59	0.45	มาก
รวม	2.57	0.40	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า ครูธุรกิจมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานในปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ ด้านการเตรียมการ โดยรวมและรายข้อ

ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	$\bar{X}$	S	ระดับ
ด้านการเตรียมการ			
1. จำนวนรายวิชาอาชีพธุรกิจในการเลือกเรียนมีไม่เพียงพอ.....	2.31	0.71	น้อย
2. การเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาอาชีพธุรกิจโดยตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลทำได้ยาก.....	2.59	0.77	มาก
3. ครูผู้สอนไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากสถานศึกษาให้เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอน.....	2.17	0.82	น้อย
4. ครูผู้สอนได้รับมอบหมายภารกิจอื่นนอกเหนือจากงานสอนมากจนประสบปัญหาเกี่ยวกับเวลาในการเตรียมการสอน.....	3.10	0.79	มาก
5. ครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาไม่ตรงกับรายวิชาที่สอน.....	2.35	0.97	น้อย
6. จำนวนครูผู้สอนรายวิชาอาชีพมีไม่เพียงพอ.....	2.80	1.03	มาก
7. แหล่งเรียนรู้อาชีพธุรกิจในชุมชนมีไม่เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า...	2.45	0.83	น้อย
8. มีเอกสาร ตำราเกี่ยวกับธุรกิจไม่เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน.....	2.70	0.82	มาก
9. ห้องสมุดมีขนาดไม่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน.....	2.28	0.85	น้อย
10. ห้องปฏิบัติการทางวิชาอาชีพธุรกิจ เช่น ห้องพิมพ์ดีด ห้องคอมพิวเตอร์ มีขนาดไม่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน.....	2.70	0.91	มาก
11. สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนทางวิชาอาชีพธุรกิจ เช่น พิมพ์ดีด คอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน.....	2.89	0.90	มาก
12. ครูผู้สอนยังไม่เข้าใจในการปรับบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้แนะนำ การเรียนรู้.....	2.45	0.69	น้อย
13. ครูผู้สอนขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลวิชาอาชีพ ธุรกิจให้วัดได้ทั้งด้านกระบวนการและผลงาน.....	2.55	0.70	มาก
รวม	2.56	0.47	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า ครูธุรกิจมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการเตรียมการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่ครูธุรกิจมีปัญหา การเตรียมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก คือ ครูผู้สอนได้รับ มอบหมายภารกิจอื่นนอกเหนือจากงานสอนมากจนประสบปัญหาเกี่ยวกับเวลาในการเตรียมการ สอน สื่อ อุปกรณ์การสอนทางวิชาชีพธุรกิจ เช่น พิมพ์ดีด คอมพิวเตอร์ มีไม่เพียงพอต่อจำนวน นักเรียน จำนวนครูผู้สอนรายวิชาอาชีพไม่เพียงพอ มีเอกสาร ตำราเกี่ยวกับธุรกิจไม่เพียงพอต่อ การศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ห้องปฏิบัติการทางวิชาชีพธุรกิจ เช่น ห้องพิมพ์ดีด ห้องคอมพิวเตอร์ มีขนาดไม่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน การเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา อาชีพธุรกิจโดยตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลทำได้ยาก และครูผู้สอนขาดความรู้ในการ สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลวิชาชีพธุรกิจให้วัดได้ทั้งด้านกระบวนการและผลงาน ตามลำดับ ส่วนข้ออื่น ๆ ครูธุรกิจมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานในปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ ด้านการดำเนินการ โดยรวมและรายข้อ

ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	$\bar{X}$	S	ระดับ
ด้านการดำเนินการ			
1. ครูผู้สอนไม่สามารถให้บริการด้านสื่อ อุปกรณ์แก่ผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง.	2.69	0.84	มาก
2. ครูผู้สอนยังใช้การสอนแบบถ่ายทอดเนื้อหาความรู้แก่ผู้เรียนทำให้ผู้เรียนไม่เกิดทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	2.42	0.72	น้อย
3. ผู้เรียนคุ้นเคยกับการสอนแบบเดิมจึงไม่พร้อมที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง...	2.72	0.77	มาก
4. ผู้เรียนขาดความพยายามในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามกิจกรรมที่ครูกำหนดให้.....	3.00	0.73	มาก
5. ผู้เรียนมีโอกาสดแสดงความคิดเห็นในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจน้อย.....	2.34	0.69	น้อย
6. ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นในการแสดงความคิดเห็น.....	2.90	0.82	มาก
7. ผู้สอนมีเวลาให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาคำตอบและแก้ปัญหาในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจน้อย.....	2.43	0.70	น้อย
8. ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้วิชาอาชีพธุรกิจภายในสถานศึกษาน้อยเกินไป.....	2.40	0.70	น้อย
9. ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้วิชาอาชีพธุรกิจภายนอกสถานศึกษาน้อยเกินไป.....	2.61	0.73	มาก
10.การกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบและแก้ปัญหาในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจตลอดเวลาทำได้ยาก	2.67	0.63	มาก
11.ครูผู้สอนมีการเสริมแรงนักเรียนที่สามารถค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเองน้อยเกินไปทำให้ผู้เรียนขาดกำลังใจในการเรียน.....	2.27	0.59	น้อย
12.ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันน้อย ทำให้ขาดความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม.....	2.33	0.63	น้อย
13.ครูผู้สอนมีความชำนาญไม่เพียงพอที่จะใช้เทคนิคการสอนให้หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล.....	2.54	0.65	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	$\bar{X}$	S	ระดับ
14.ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของนักเรียนไม่เหมาะสมกับกิจกรรมที่กำหนดให้.....	2.37	0.73	น้อย
15.สื่อ อุปกรณ์การสอน เช่นพิมพ์ดีด คอมพิวเตอร์ไม่ทันสมัย.....	2.72	0.75	มาก
รวม	2.56	0.44	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า ครูธุรกิจมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่ครูธุรกิจมีปัญหาการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก คือ ผู้เรียนขาดความพยายามในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามกิจกรรมที่ครูกำหนดให้ ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นในการแสดงความคิดเห็น ผู้เรียนคุ้นเคยกับการสอนแบบเดิมจึงไม่พร้อมที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง สื่อ อุปกรณ์การสอน เช่นพิมพ์ดีด คอมพิวเตอร์ ไม่ทันสมัย ครูผู้สอนไม่สามารถให้บริการด้านสื่อ อุปกรณ์แก่ผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง การกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบและแก้ปัญหาในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจตลอดเวลาทำได้ยาก ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาน้อยเกินไป และครูผู้สอนมีความชำนาญไม่เพียงพอที่จะใช้เทคนิคการสอนให้หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ ส่วนข้ออื่น ๆ ครูธุรกิจมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานในปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ ด้านการประเมินผล โดยรวมและรายข้อ

ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	$\bar{X}$	S	ระดับ
ด้านการประเมินผล			
1. ครูผู้สอนขาดความชำนาญในการใช้เครื่องมือหรือเทคนิคการประเมินที่หลากหลาย.....	2.48	0.65	น้อย
2. การประเมินการปฏิบัติงานของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องทุกขั้นตอนทำได้ยาก.....	2.48	0.70	น้อย
3. การวัดและการประเมินผลไม่ครอบคลุมทั้งกระบวนการและผลงาน.....	2.48	0.69	น้อย
4. ผู้เรียนขาดความตระหนักในการประเมินผลงานตนเอง.....	2.80	0.78	มาก
5. เครื่องมือวัดและประเมินผลไม่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดให้.....	2.31	0.56	น้อย
6. ผู้เรียนขาดทักษะในการจัดทำแฟ้มสะสมผลงานจึงไม่สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้จริง.....	2.71	0.67	มาก
7. การวัดและการประเมินผลผู้เรียนจากการปฏิบัติงานของนักเรียนจำนวนมากทำได้ยาก.....	2.42	0.66	น้อย
8. การประเมินด้วยวิธีการใช้คำถามในชั้นเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ทำได้ยาก.....	2.29	0.67	น้อย
9. การประเมินด้วยการทดสอบแบบอัตนัยนักเรียนขาดทักษะในการเขียน.....	2.95	0.76	มาก
10.การให้ผู้ปกครองของนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคลทำได้ยาก	2.98	0.75	มาก
รวม	2.59	0.45	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่าครูธุรกิจมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่ครูธุรกิจมีปัญหาการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก คือ การให้ผู้ปกครองของนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคลทำได้ยาก การประเมินด้วยการทดสอบแบบอัตนัยนักเรียนขาดทักษะในการเขียน ผู้เรียนขาดความตระหนักในการประเมินผลงานตนเอง

ผู้เรียนขาดทักษะในการจัดทำแฟ้มสะสมผลงานจึงไม่สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้จริงตามลำดับ ส่วนข้ออื่น ๆ ครูธุรกิจมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูธุรกิจด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ ด้านการประเมินผล จำแนกตามเพศ ประสิทธิภาพการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ การผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และขนาดของโรงเรียน

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	เพศ						t
	ชาย N = 28			หญิง N = 55			
	$\bar{X}$	S	ระดับ	$\bar{X}$	S	ระดับ	
1. ด้านการเตรียมการ	2.49	0.45	น้อย	2.60	0.48	มาก	-1.04
2. ด้านการดำเนินการ	2.49	0.45	น้อย	2.60	0.43	มาก	-1.12
3. ด้านการประเมินผล	2.56	0.45	มาก	2.60	0.45	มาก	-0.43
รวม	2.51	0.37	มาก	2.60	0.40	มาก	-0.99

จากตาราง 7 แสดงว่า ครูธุรกิจที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพธุรกิจ

ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการเตรียมการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.4314	0.2157	0.9908
	ภายในกลุ่ม	80	17.4160	0.2177	
	รวม	82	17.8474		
2. ด้านการดำเนินการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.6034	0.3017	1.5813
	ภายในกลุ่ม	80	15.2643	0.1908	
	รวม	82	15.8677		
3. ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.0488	0.0244	0.1182
	ภายในกลุ่ม	80	16.5235	0.2065	
	รวม	82	16.5723		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.6456	0.3228	1.5011
	ภายในกลุ่ม	80	17.2019	0.2150	
	รวม	82	17.8474		

จากตาราง 8 แสดงว่า ครูธุรกิจที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพธุรกิจต่างกัน มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม การผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการเตรียมการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.6456	0.3228	1.5011
	ภายในกลุ่ม	80	17.2019	0.2150	
	รวม	82	17.8474		
2. ด้านการดำเนินการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.0052	0.0026	0.0132
	ภายในกลุ่ม	80	15.8625	0.1983	
	รวม	82	15.8677		
3. ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.0031	0.0016	0.0076
	ภายในกลุ่ม	80	16.5691	0.2071	
	รวม	82	16.5723		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.0616	0.0308	0.1934
	ภายในกลุ่ม	80	12.7425	0.1534	
	รวม	82	12.8041		

จากตาราง 9 แสดงว่า ครูธุรกิจที่ผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่างกัน มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน

ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการเตรียมการ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.3764	1.1882	6.1443**
	ภายในกลุ่ม	80	15.4710	0.1934	
	รวม	82	17.8474		
2. ด้านการดำเนินการ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.0024	0.5012	2.6974
	ภายในกลุ่ม	80	14.8653	0.1858	
	รวม	82	15.8677		
3. ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	1.5191	0.7595	4.0366*
	ภายในกลุ่ม	80	15.0532	0.1882	
	รวม	82	16.5723		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.6960	0.3480	2.2992
	ภายในกลุ่ม	80	12.1082	0.1514	
	รวม	82	12.8041		

จากตาราง 10 แสดงว่า ครูธุรกิจที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูธุรกิจที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการเตรียมการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการดำเนินการ ครูธุรกิจมีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่า ค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่มีความแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ปรากฏ ดังตาราง 10 - 11

ตาราง 11 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ในด้านการเตรียมการ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ค่าเฉลี่ย	โรงเรียนขนาดใหญ่ $\bar{X} = 2.37$	โรงเรียนขนาดกลาง $\bar{X} = 2.58$	โรงเรียนขนาดเล็ก $\bar{X} = 2.80$
ด้านการเตรียมการ				
โรงเรียนขนาดใหญ่	2.37	-	0.21	0.43**
โรงเรียนขนาดกลาง	2.58	-	-	0.22
โรงเรียนขนาดเล็ก	2.80	-	-	-

จากตาราง 11 แสดงว่า ครูธุรกิจที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการเตรียมการ มากกว่าครูธุรกิจที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 12 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ในด้านการประเมินผล ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ค่าเฉลี่ย	โรงเรียนขนาดกลาง $\bar{X} = 2.43$	โรงเรียนขนาดเล็ก $\bar{X} = 2.62$	โรงเรียนขนาดใหญ่ $\bar{X} = 2.74$
ด้านการประเมินผล				
โรงเรียนขนาดกลาง	2.43	-	0.19	0.31*
โรงเรียนขนาดเล็ก	2.62	-	-	0.12
โรงเรียนขนาดใหญ่	2.74	-	-	-

จากตาราง 12 แสดงว่า ครูธุรกิจที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการประเมินผล มากกว่าครูธุรกิจที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ต้องการทราบว่าครูธุรกิจมีปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในด้านดังต่อไปนี้ คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล โดยเปรียบเทียบจาก เพศ ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพธุรกิจ การผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และขนาดของโรงเรียน เพื่อจะได้นำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

ความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพธุรกิจ การผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และขนาดของโรงเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจตามสภาพจริง เพื่อนำไปแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ตลอดจนนำไปเป็นข้อมูล สำหรับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามลักษณะที่พึงประสงค์

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ทำการสอนรายวิชาอาชีพระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2545 จำนวน 23 โรงเรียน จำนวนครูธุรกิจ 83 คน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูธุรกิจที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน
2. ครูธุรกิจที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพธุรกิจต่างกัน มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน
3. ครูธุรกิจที่ผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต่างกัน มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน
4. ครูธุรกิจที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน

วิธีการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ทำการศึกษากับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นครูธุรกิจ สังกัด กรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2545 จำนวน 23 โรงเรียน จำนวน 83 ฉบับ ซึ่งได้รับคืนมา 83 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบสอบถาม ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูธุรกิจ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของครูธุรกิจ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3 ด้าน รวม 38 ข้อ ได้แก่ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical/Package the Social Sciences / Personal Computer Plus) โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ของครูธุรกิจ โดยแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีปัญหาน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีปัญหามาก

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.00 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

3.เปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูธุรกิจ ระหว่างกลุ่มเป้าหมาย 2 กลุ่ม โดยการใช้การทดสอบค่าที (t-test) และระหว่างกลุ่มเป้าหมายมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ จะใช้การเปรียบเทียบการเปรียบเทียบพหุคูณ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ในด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผลสรุปได้ดังนี้

1. ครูธุรกิจมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

1.1ด้านการเตรียมการ พบว่าครูธุรกิจมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการเตรียมการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ครูธุรกิจมีปัญหาการเตรียมการการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก คือ ครูผู้สอนได้รับมอบหมายภารกิจอื่นนอกเหนือจากงานสอนมากจนประสบปัญหาเกี่ยวกับเวลาในการเตรียมการสอน สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนทางวิชาชีพธุรกิจ เช่น พิมพ์ดีด คอมพิวเตอร์ มีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน จำนวนครู ผู้สอนรายวิชาอาชีพมีไม่เพียงพอ มีเอกสาร ตำราเกี่ยวกับธุรกิจไม่เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ห้องปฏิบัติการทางวิชาชีพธุรกิจ เช่น ห้องพิมพ์ดีด ห้องคอมพิวเตอร์ มีขนาดไม่เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน การเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาชีพธุรกิจโดยตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลทำได้ยาก และครูผู้สอนขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลวิชาชีพธุรกิจให้วัดทั้งด้านกระบวนการและผลงาน ตามลำดับ

ข้อที่ครูธุรกิจมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับน้อยคือ แหล่งเรียนรู้วิชาชีพธุรกิจในชุมชนที่ไม่เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า ครูผู้สอนยังไม่เข้าใจ

ในการปรับบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้แนะนำการเรียนรู้ ครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาไม่ตรงกับรายวิชาที่สอน จำนวนรายวิชาอาชีพธุรกิจในการเลือกเรียนมีไม่เพียงพอ ห้องสมุดมีขนาดไม่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน และครูผู้สอนไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากสถานศึกษาให้เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนา ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอน ตามลำดับ

1.2 ด้านการดำเนินการ พบว่าครูธุรกิจมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่ครูธุรกิจมีปัญหาการจัดการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก คือ ผู้เรียนขาดความพยายามในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามกิจกรรมที่ครูกำหนดให้ ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นในการแสดงความคิดเห็น ผู้เรียนคุ้นเคยกับการสอนแบบเดิม จึงไม่พร้อมที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง สื่อ อุปกรณ์การสอน เช่น พิมพ์ดีด คอมพิวเตอร์ ไม่ทันสมัย ครูผู้สอนไม่สามารถให้บริการด้านสื่อ อุปกรณ์ แก่ผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง การกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าคำตอบ และแก้ปัญหาในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจตลอดเวลาทำได้ยาก ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาน้อยเกินไป และครูผู้สอนมีความชำนาญไม่เพียงพอที่จะใช้เทคนิคการสอนให้หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ

ข้อที่ครูธุรกิจมีปัญหาการจัดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับน้อย คือ ผู้สอนมีเวลาให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาคำตอบและแก้ปัญหาในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจน้อย ครูผู้สอนยังใช้การสอนแบบถ่ายทอดเนื้อความรู้แก่ผู้เรียนทำให้ผู้เรียนไม่เกิดทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้วิชาอาชีพธุรกิจภายในสถานศึกษาน้อยเกินไป ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของนักเรียนไม่เหมาะสมกับกิจกรรมที่กำหนดให้ ผู้เรียนมีโอกาสดแสดงความคิดเห็นในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจน้อย ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันน้อย ทำให้ขาดความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และครูผู้สอนมีการเสริมแรงนักเรียนที่สามารถค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเองน้อยเกินไปทำให้ผู้เรียนขาดกำลังใจในการเรียน ตามลำดับ

1.3 ด้านการประเมินผล พบว่า ครูธุรกิจมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ครูธุรกิจมีปัญหาการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก คือการให้ผู้ปกครองของนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคลทำได้ยาก การประเมินด้วยการทดสอบแบบอัตนัย นักเรียนขาดทักษะในการเขียน ผู้เรียนขาดความตระหนักในการประเมินผลงานตนเอง ผู้เรียนขาดทักษะในการจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน จึงไม่สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้จริง

ส่วนข้อที่ครูธุรกิจมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับน้อย คือ ครูผู้สอนขาดความชำนาญในการใช้เครื่องมือหรือเทคนิคการประเมินที่หลากหลาย การประเมินการปฏิบัติงานของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องทุกขั้นตอนทำได้ยาก การวัดและการประเมินผลไม่ครอบคลุมทั้งกระบวนการและผลงาน การวัดและการประเมินผลผู้เรียนจากการปฏิบัติงานของนักเรียนจำนวนมากทำได้ยาก เครื่องมือวัดและประเมินผลไม่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดให้ และการประเมินด้วยวิธีการใช้คำถามในชั้นเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ทำได้ยาก ตามลำดับ

2. จากผลการเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการเตรียมการ ด้านการกำเนินการ และด้านการประเมินผล รายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพธุรกิจ การผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และขนาดของโรงเรียนปรากฏผลดังนี้

2.1 ครูธุรกิจเพศชายและเพศหญิง มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ครูธุรกิจที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพธุรกิจน้อยกว่า 5 ปี 5 - 10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ครูธุรกิจที่ผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 1 ครั้ง 2 ครั้ง และ ตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 ครูธุรกิจที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการเตรียมการ มากกว่าครูธุรกิจที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูธุรกิจที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการประเมินผล มากกว่าครูธุรกิจที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูธุรกิจที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลาง มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี มีประเด็นที่น่าอภิปราย ดังนี้

1. จากผลการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล พบว่า ครูธุรกิจมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมยุคการสื่อสารที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ครูผู้สอนต้องตื่นตัวและต้องจัดระบบการศึกษาหรือระบบการเรียนรู้ใหม่ โดยมีการดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ฝึกประสบการณ์จริง นำเทคโนโลยีมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอนอย่างหลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน กระตุ้นและสนับสนุนการค้นคว้าหาแหล่งความรู้ในชุมชนและจัดการศึกษาให้มีทางเลือกที่หลากหลาย (กรมวิชาการ. 2541 : 51) การปรับปรุงคุณภาพการศึกษาที่เกื้อหนุนต่อกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งไปที่หลักสูตร สภาพการจัดการเรียนการสอน เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ปัญหาจริง วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนต้องได้รับการพัฒนาในด้านความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน จิตวิทยาความแตกต่างของผู้เรียน การสร้างบรรยากาศให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง จากสื่อประเภทต่าง ๆ เช่น ห้องเรียน เกม ของเล่น ดนตรีคอมพิวเตอร์ และการวัดผล เน้นการวัดผลด้านความรู้ความสามารถของผู้เรียนที่แท้จริงจากผลงานและกระบวนการปฏิบัติจริง (คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ. 2540 : 49-50) โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตั้งแต่ พ.ศ. 2542 ครูธุรกิจได้รับการพัฒนาตนเอง โดยการเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่เนื่องจากครูธุรกิจมีภารกิจในการปฏิบัติงานพิเศษที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากงานสอนมาก ทำให้การเตรียมการสอน การเตรียมกิจกรรมการสอน การเตรียมสื่อการสอน การเตรียมเครื่องมือวัดและประเมินผลมีเวลาน้อย ครูธุรกิจ ขาดเทคนิคในการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล และผู้เรียนขาดความรับผิดชอบ ขาดความกระตือรือร้นในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากกิจกรรมที่กำหนดให้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2542 : 23-35) กล่าวว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จะประสบผลสำเร็จไปไม่ได้ หากครูและผู้เรียนไม่เปลี่ยนบทบาทของตน ซึ่งครูจำนวนมากยังสอนแบบเดิม และผู้เรียนจำนวนมากก็เคยชินกับการเป็นผู้ฟัง รับความรู้ และจำความรู้ จึงส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูธุรกิจมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ

วิชเนศ แสงนา (2545 : 60 – 63) พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์พื้นฐาน ในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง และด้านแผนการสอนอยู่ในระดับน้อย และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชุตีรัตน์ เจริญสุข (2545 : 93 – 94) พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตามความคิดเห็นของอาจารย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านการวัดผลและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง และด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับน้อย

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล โดยรวม และรายด้าน ปรากฏผล ดังนี้

2.1 ครูธุรกิจเพศชายและเพศหญิง มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนเข้าใจที่จำเป็นเกี่ยวกับธุรกิจ (กรมสามัญศึกษา. 2533 : 3-8) ครูเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินการจัดการเรียนการศึกษา เพื่อพัฒนาประเทศชาติ (สุนีย์ สินธุเดชะ. 2527 : 161) ครูธุรกิจทั้งเพศหญิงเพศชายได้รับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากสหวิทยาเขตพระนครศรีกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี และเริ่มดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพียง 3 ปี ครูยังมีภารกิจอื่นนอกเหนือจากงานสอน โรงเรียนยังขาดสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้น การประเมินตามสภาพจริงทำได้ยาก ทำให้ครูธุรกิจเพศชายและเพศหญิงพบปัญหาการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พนาลัย อยู่สำราญ (2535 : 101 – 110) พบว่า ครูหญิงและครูชายมีการยอมรับในการสอนวิธีเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนแตกต่างกัน ส่วนครูธุรกิจที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพธุรกิจน้อยกว่า 5 ปี 5 – 10 ปี และ มากกว่า 10 ปี มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการปฏิรูปการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ครูธุรกิจแม้จะมีประสบการณ์การสอนในวิชาอาชีพธุรกิจต่างกัน แต่ก็ได้รับการพัฒนาความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในเวลาเดียวกัน จึงส่งผลให้มีปัญหาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชุตีรัตน์ เจริญสุข (2545 : 105) พบว่า

นักศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนโดยรวม แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อเนก รัตมี (2538 : 96) พบว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน ระดับปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน และผลการวิจัยของ สุรศักดิ์ ลิ้มมณี (2534 : 68 – 69) พบว่า ศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีระดับปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัลยา โนรีวงศ์ (2541 : 106) พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาชีพสูงกว่า จะมีทักษะความชำนาญในการสอนได้ดีกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนที่ต่ำกว่า และผลการวิจัยของ ปรียาพร สุวรรณพันธ์ (2542 : 108) พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีระดับการปฏิบัติการสอนแตกต่างกัน และครูธุรกิจที่ผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 1 ครั้ง 2 ครั้ง และ ตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูธุรกิจส่วนใหญ่ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป ยังต้องมีการปฏิบัติงานอื่นนอกเหนือจากงานสอน โรงเรียนมีเอกสาร ตำราเกี่ยวกับธุรกิจมีน้อย สื่ออุปกรณ์การสอน เช่น พิมพ์ดีด คอมพิวเตอร์ ไม่ทันสมัยและไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน จึงทำให้ครูธุรกิจที่ผ่านการอบรมต่างกันมีปัญหาไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูธุรกิจที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการเตรียมการ มากกว่าครูธุรกิจที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดเล็ก มีครูผู้สอนรายวิชาอาชีพธุรกิจน้อย มีเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับธุรกิจไม่เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนทางวิชาอาชีพธุรกิจ เช่น พิมพ์ดีด คอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน จึงทำให้ครูธุรกิจที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าครูธุรกิจที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ด้านการประเมินผล ครูธุรกิจที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการประเมินผล มากกว่าครูธุรกิจที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดใหญ่มีนักเรียนจำนวนมาก การให้ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลเป็นรายบุคคลจึงทำได้ยาก การประเมินผลด้วยการทดสอบแบบอัตรานักเรียนส่วนมากขาดทักษะในการเขียนจึงส่งผลให้ครูธุรกิจที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหามากกว่าครูธุรกิจที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดกลาง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการเตรียมการ ฝ่ายบริหารควรมอบหมายงานพิเศษที่นอกเหนือจากงานสอนของครูผู้สอนลดน้อยลง เพื่อให้ครูผู้สอนมีเวลาในการเตรียมการสอน จัดสรรงบประมาณจัดซื้อ จัดหา สื่อ อุปกรณ์ หนังสือ เอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องอาชีพธุรกิจให้เพียงพอต่อการเรียนของผู้เรียน สร้างห้องปฏิบัติการทางอาชีพธุรกิจให้เหมาะสมน่าเรียน และโรงเรียนควรจัดให้มีการอบรมครูผู้สอนให้ได้รับความรู้เรื่องเทคนิคการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง

2. ด้านการดำเนินการ ครูผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมตลอดเวลา ให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็นในการเรียน รู้จักการสืบค้นและเรียนรู้ด้วยตนเอง สื่ออุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอนควรเป็นสื่อที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ พยายามให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนควรแนะนำและจัดเวลาให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาชีพธุรกิจในชุมชน และโรงเรียนควรจัดอบรมครูผู้สอนให้มีความรู้เรื่องเทคนิคการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาครูผู้สอนให้ใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายตามศักยภาพผู้เรียนเป็นรายบุคคล

3. ด้านการประเมินผล โรงเรียนควรแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบโดยทั่วถึงกันเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ ซึ่งผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการประเมินผลผู้เรียนร่วมกับครูและนักเรียน ควรมีการฝึกฝนให้ผู้เรียนได้เขียนหนังสืออย่างถูกต้อง เพื่อเป็นประโยชน์ในการประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบแบบอัตนัย และการประเมินผลเช่นนี้ทำให้ผู้สอนได้ทราบถึงความสามารถของผู้เรียนที่แท้จริง มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนตรวจสอบผลงานตนเองตลอดเวลาเพื่อเป็นการประเมินตนเองของผู้เรียน และควรมีการให้ความรู้กับนักเรียนเรื่องการจัดทำแฟ้มสะสมผลงานก่อนมีการเรียนการสอนจะทำให้ผู้เรียนมีแนวทางในการจัดทำแฟ้มสะสมผลงานของตนเองที่มีประสิทธิภาพ สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะกรณีครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี เท่านั้น ครั้งต่อไปควรศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในจังหวัดอื่นเพื่อจะกลุ่มตัวอย่างที่กว้างยิ่งขึ้นว่าจะมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างไร

2. ในการทำวิจัยผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม ครั้งต่อไปควรมีการใช้เครื่องมือประเภทอื่น เช่น การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการสังเกต เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. (2542). **การประเมินผลตามสภาพจริง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2535). **หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2541). **หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมสามัญศึกษา. (2540). **การจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์. กรม.
- กรมสามัญศึกษา. (2542). **การประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน**. เอกสารชุด แนวทางการปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์. กรม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). **ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กัลยา โนรีวงศ์. (2541). **การศึกษาปัญหาในการสอนของครูผู้สอนวิชาอาชีพ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร**. ปรินูญานีพนธ์. กศ.ม. (การศึกษาค้นคว้า). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา มาติลโกวิท. (2539). **สารพัฒนาหลักสูตร**. ปฏิรูปการศึกษาไทยแนวทางสู่อนาคตแห่งความเข้มแข็ง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชุตีรัตน์ เจริญสุข. (2545) **ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาการเตรียมประสบการณ์วิชาชีพ ในสถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา**. สารนิพนธ์ วิชาเอกธุรกิจศึกษา. ถ่ายเอกสาร.
- ชุตี วงศ์รัตน์. (2541). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตรการพิมพ์.
- ทิตนา แคมมณี. (2542, พฤษภาคม). **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. วารสารวิชาการ. กรมวิชาการ. 2 (5) : 3 – 30
- บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์. (2545). **การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิดและวิธีการ**. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

- ปรียาพร สุวรรณพันธ์. (2542). **การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูประถมศึกษา ปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี**. ปรินูญานิพนธ์. กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- พนาลัย อยู่สำราญ. (2535). **สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูศิลปศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 7**. ปรินูญานิพนธ์. กศ.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สุวีริยาสาส์น.
- วิมเนศ แสงนา. (2544). **ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์พื้นฐาน ในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม**. สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2545). **สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เก้า (2545-2549)**. กรุงเทพฯ : สำนักงาน.
- สุรพล เย็นเจริญ. (2543). **ความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปทุมคงคา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร**. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรศักดิ์ ลิ้มมณี. (2534). **การศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในภาคใต้ ของประเทศไทย**. ปรินูญานิพนธ์. กศ.ม. (บริการการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมพงษ์ อุดมโชคทรัพย์. (2539). **ความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สหวิทยาเขตพระนครศรีรี. (2542). **เอกสารประกอบการอบรมโครงการพัฒนาบุคลากรสหวิทยาเขตพระนครศรีรี**.

- อภิญญา เหมระ. (2544). **การจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5.**
 สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อเนก รัตมี. (2538). **การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6.** ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Duku, Ishmeal Adu-Mensah. (1999). **Let and growth of the Cross-Cultural Learner Center.** Concept Functioal Cultural Literacy, University of toronto.
- Zhang, Fengju. (1998). **Learners Perception on Language Issues in Urran Adult Basic Education.** A study of Chainese Adult Esol Learners in Boston Connunity Learning Center.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ ผู้ตอบได้แก่ ครูผู้สอนรายวิชาอาชีพธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี
2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน
3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับและจะเสนอผลงานวิจัยโดยส่วนรวม จึงขอความกรุณาจากท่านให้คำตอบทุกข้อ คำตอบของท่านจะมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูธุรกิจ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง สภาพการณ์ที่เป็นอุปสรรคและข้อขัดข้องต่าง ๆ ซึ่งเป็นสาเหตุให้การจัดการเรียนการสอน ของครูธุรกิจที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างหลากหลายตามความเหมาะสมของผู้เรียน ดำเนินไปด้วยความไม่ราบรื่น ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์

วิชาอาชีพธุรกิจ หมายถึง วิชาที่จัดอยู่ในรายวิชาอาชีพกลุ่มงานบริการและกลุ่มงานเสริมการผลิตและการบริการ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เช่น วิชาหลักการขายเบื้องต้น งานพิมพ์ดีดภาษาไทย การประกอบธุรกิจขนาดเล็ก ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์เบื้องต้น ฯลฯ

ตอนที่ 1
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง **โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อความตามความเป็นจริง**

1. เพศ

- () ชาย
() หญิง

2. ประสบการณ์สอนวิชาอาชีพธุรกิจ

- () น้อยกว่า 5 ปี
() 5 - 10 ปี
() มากกว่า 10 ปี

3. การผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- () เคยผ่านการอบรม 1 ครั้ง
() เคยผ่านการอบรม 2 ครั้ง
() เคยผ่านการอบรมตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป

4. ขนาดของโรงเรียน

- () โรงเรียนขนาดเล็ก
() โรงเรียนขนาดกลาง
() โรงเรียนขนาดใหญ่

ตอนที่ 2

ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับปัญหาการจัดการเรียน
การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของท่านตามความเป็นจริง

ข้อที่	ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับปัญหา			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1	ด้านการเตรียมการ จำนวนรายวิชาอาชีพธุรกิจในการเลือกเรียนมีไม่เพียงพอ				
2	การเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาอาชีพธุรกิจโดย ตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลทำได้ยาก				
3	ครูผู้สอนไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากสถานศึกษาให้ เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผน การสอน				
4	ครูผู้สอนได้รับมอบหมายภาระกิจอื่นนอกเหนือจากงาน สอนจำนวนมากจนประสบปัญหา เกี่ยวกับเวลาในการเตรียมการสอน				
5	ครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาไม่ตรงกับรายวิชา ที่สอน				
6	จำนวนครูผู้สอนรายวิชาอาชีพธุรกิจ มีไม่เพียงพอ				
7	แหล่งเรียนรู้อาชีพธุรกิจในชุมชนมีไม่เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า				
8	มีเอกสาร ตำราเกี่ยวกับธุรกิจไม่เพียงพอต่อการศึกษาค้น คว้า เรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน				
9	ห้องสมุดมีขนาดไม่เหมาะสมต่อจำนวนนักเรียน				
10	ห้องปฏิบัติการทางวิชาอาชีพธุรกิจ เช่น ห้องพิมพ์ดีด ห้อง คอมพิวเตอร์ มีขนาดไม่เหมาะสมต่อจำนวนนักเรียน				
11	สื่อ อุปกรณ์การเรียนทางวิชาอาชีพธุรกิจ เช่น พิมพ์ดีด คอมพิวเตอร์ มีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน				

ข้อที่	ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับปัญหา			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
12	ด้านการเตรียมการ (ต่อ) ครูผู้สอนยังไม่เข้าใจในการปรับบทบาทจาก ผู้สอนหนังสือมาเป็นผู้นำการเรียนรู้				
13	ครูผู้สอนขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมิน ผลวิชาอาชีพธุรกิจให้วัดได้ทั้งด้านกระบวนการและผลงาน				
14	ด้านการดำเนินการ ครูผู้สอนไม่สามารถให้บริการด้านสื่อ อุปกรณ์แก่ผู้เรียนได้ อย่างทั่วถึง				
15	ครูผู้สอนยังใช้การสอนแบบถ่ายทอดเนื้อหาความรู้แก่ผู้ เรียนทำให้ผู้เรียนไม่เกิดทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง				
16	ผู้เรียนคุ้นเคยกับการสอนแบบเดิมจึงไม่พร้อม ที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง				
17	ผู้เรียนขาดความพยายามในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ตามกิจกรรมที่ครูกำหนดให้				
18	ผู้เรียนมีโอกาสดแสดงความคิดเห็นในการเรียนวิชาอาชีพ ธุรกิจน้อย				
19	ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นในการแสดง ความคิดเห็น				
20	ครูผู้สอนมีเวลาให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาคำตอบและแก้ ปัญหาในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจน้อย				
21	ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้วิชาอาชีพ ธุรกิจภายในสถานศึกษาน้อยเกินไป				
22	ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้วิชาอาชีพ ธุรกิจภายนอกสถานศึกษาน้อยเกินไป				
23	การกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบและแก้ปัญหาในการ เรียนวิชาอาชีพธุรกิจตลอดเวลาทำได้ยาก				
24	ครูผู้สอนมีการเสริมแรงนักเรียนที่สามารถค้นหาคำตอบได้ ด้วยตนเองน้อยเกินไปทำให้ผู้เรียนขาดกำลังใจ ในการเรียน				
25	ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันน้อย ทำให้ขาดความรับผิดชอบ ในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม				

ข้อที่	ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่เห็นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับปัญหา			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
26	ด้านการดำเนินการ (ต่อ) ครูผู้สอนมีความชำนาญไม่เพียงพอที่จะใช้เทคนิคการสอน ให้หลากหลายเหมาะสมกับ ผู้เรียนเป็นรายบุคคล				
27	ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของนักเรียน ไม่เหมาะสมกับกิจกรรมที่กำหนดให้				
28	สื่อ อุปกรณ์การสอน เช่น พิมพ์ดีดี คอมพิวเตอร์ ไม่ทันสมัย				
29	ด้านการประเมินผล ครูผู้สอนขาดความชำนาญในการใช้เครื่องมือหรือเทคนิค การประเมินที่หลากหลาย				
30	การประเมินการปฏิบัติงานของผู้เรียนอย่าง ต่อเนื่องทุกขั้นตอนทำได้ยาก				
31	การวัดและประเมินผลไม่ครอบคลุมทั้ง กระบวนการและผลงาน				
32	ผู้เรียนขาดความตระหนักในการประเมินผลงานตนเอง				
33	เครื่องมือวัดและประเมินผลไม่สอดคล้องกับ กิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดให้				
34	ผู้เรียนขาดทักษะในการจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน จึงไม่ สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้จริง				
35	การวัดและประเมินผลผู้เรียนจากการ ปฏิบัติงานกับนักเรียนจำนวนมากทำได้ยาก				
36	การประเมินด้วยวิธีการใช้คำถามในชั้นเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ทำได้ยาก				
37	การประเมินด้วยการทดสอบแบบอัตนัย นักเรียนขาดทักษะในการเขียน				
38	การให้ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผู้เรียน เป็นรายบุคคลทำได้ยาก				

ขอขอบคุณท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

สมจิตร กติน้อย

ภาคผนวก ข

หลักสูตรรายวิชาอาชีพธุรกิจ

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

และ

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

หลักสูตรรายวิชาอาชีพธุรกิจ
ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

รายวิชาอาชีพธุรกิจ เป็นวิชาเลือกเสรี

จัดอยู่ในกลุ่มที่ 2 งานบริการ และกลุ่มที่ 3 งานเสริมงานผลิตและงานบริการ ดังนี้

กลุ่มที่ 2 งานบริการ มีรายวิชาอาชีพธุรกิจ จำนวน 26 รายวิชา

ช 0223	สหกรณ์ร้านค้า	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0224	หลักการขายเบื้องต้น	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0225	งานพิมพ์ดีดภาษาไทย 1	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0226	งานพิมพ์ดีดภาษาไทย 2	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0227	งานพิมพ์ดีดภาษาไทย 3	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0228	งานพิมพ์ดีดภาษาอังกฤษ 1	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0229	งานพิมพ์ดีดภาษาอังกฤษ 2	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0230	งานเครื่องใช้สำนักงาน	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0231	งานสำนักงาน	3 คาบ/สัปดาห์/คาบ	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0232	งานเลขานุการ	3 คาบ/สัปดาห์/คาบ	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0233	งานขายผลิตภัณฑ์	2 คาบ/สัปดาห์/คาบ	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0234	งานขายบริการ	3 คาบ/สัปดาห์/คาบ	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0235	งานควบคุมสินค้าคงคลังของ ร้านค้าปลีก	2 คาบ/สัปดาห์/คาบ	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0236	งานบริการส่วนหน้าโรงแรม	4 คาบ/สัปดาห์/คาบ	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0237	งานบริการอาหารและเครื่องดื่ม	4 คาบ/สัปดาห์/คาบ	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0238	งานแม่บ้านโรงแรม	4 คาบ/สัปดาห์/คาบ	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0239	งานส่วนหน้าในสถานพยาบาล	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0240	งานบริการส่วนท่องเที่ยว	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0241	งานบริการขนส่ง	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0242	งานโฆษณา	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0243	งานประชาสัมพันธ์	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้

ช 0244	งานขายประกันชีวิต	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0247	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0248	ตารางการทำงานและการประยุกต์ขั้นต้น	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0249	การจัดการฐานข้อมูลเบื้องต้น	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0250	หลักการเขียนโปรแกรม	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้

กลุ่มที่ 3 กลุ่มงานเสริมงานผลิตและงานบริการ มีรายวิชาชีพธุรกิจ จำนวน 19 รายวิชา

ช 031	การประกอบธุรกิจขนาดเล็ก	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 032	เศรษฐศาสตร์ผู้บริโภค	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 033	เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 034	มนุษย์สัมพันธ์ทางธุรกิจ	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 035	เอกสารธุรกิจ	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0312	การสหกรณ์	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0313	ลูกคิด 1	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0314	ลูกคิด 2	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0315	งานระเบียบการเงิน	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0316	งานบัญชีกิจการบริการ	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0317	งานบัญชีกิจการจำหน่ายสินค้า	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0318	งานบัญชีสหกรณ์ร้านค้า	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0319	งานบัญชีฟาร์ม	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0320	งานเก็บเอกสาร	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0321	งานชวเลขไทย 1	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0322	งานชวเลขไทย 2	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0323	งานชวเลขไทย 3	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0326	กฎหมายพาณิชย์	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0327	ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้

หลักสูตรรายวิชาอาชีพธุรกิจ

ตามหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

รายวิชาอาชีพธุรกิจ เป็นวิชาเลือกเสรี

จัดอยู่ในกลุ่มที่ 2 งานบริการ และกลุ่มที่ 3 งานเสริมงานผลิตและงานบริการ ดังนี้
กลุ่มที่ 2 งานบริการ มีรายวิชาอาชีพธุรกิจ จำนวน 31 รายวิชา

ช 0224	สหกรณ์ร้านค้า	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0225	หลักการขายเบื้องต้น	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0226	งานพิมพ์ดีดภาษาไทย 1	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0227	งานพิมพ์ดีดภาษาไทย 2	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0228	งานพิมพ์ดีดภาษาไทย 3	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0229	งานพิมพ์ดีดภาษาอังกฤษ 1	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0230	งานพิมพ์ดีดภาษาอังกฤษ 2	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0231	งานเครื่องใช้สำนักงาน	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0232	งานสำนักงาน	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0233	งานเลขานุการ 1	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0234	งานเลขานุการ 2	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0235	งานขายผลิตภัณฑ์	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0236	งานขายบริการ	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0237	งานควบคุมสินค้าคงคลัง ของร้านค้าปลีก	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0238	งานบริการส่วนหน้าโรงแรม	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0239	งานบริการอาหารและเครื่องดื่ม	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0240	งานแม่บ้านโรงแรม	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0241	งานส่วนหน้าในสถานพยาบาล	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0242	งานบริการท่องเที่ยว	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0243	งานบริการขนส่ง	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0244	งานโฆษณา	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0245	งานประชาสัมพันธ์	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0246	งานขายประกันชีวิต	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้

ช 0249	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0250	ตารางการทำงานและการประยุกต์ขั้นต้น	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0251	การจัดการฐานข้อมูลเบื้องต้น	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0252	หลักการเขียนโปรแกรม	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0253	ตารางการทำงานและการประยุกต์ขั้นสูง	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0254	การจัดการฐานข้อมูลขั้นสูง	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0255	การเขียนโปรแกรม 1	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0256	การเขียนโปรแกรม 2	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้

กลุ่มที่ 3 งานเสริมงานผลิตและงานบริการ 19 รายวิชา

ช 031	การประกอบธุรกิจขนาดเล็ก	3 คาบ/ สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 032	เศรษฐศาสตร์ผู้บริโภค	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 033	เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 034	กฎหมายพาณิชย์	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 035	กฎหมายธุรกิจ	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 036	ภาษีเงินบุคคลธรรมดา	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 037	ภาษีเงินได้นิติบุคคล	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 038	มนุษยสัมพันธ์ทางธุรกิจ	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 039	เอกสารธุรกิจ	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0317	ลูกคิด 1	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0318	ลูกคิด 2	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0319	งานระเบียบการเงิน	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0320	งานบัญชีกิจการบริการ	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0321	งานบัญชีกิจการจำหน่ายสินค้า	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0322	งานบัญชีสหกรณ์ร้านค้า	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0323	งานบัญชีฟาร์ม	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้

ช 03 <u>25</u>	งานชวเลขไทย 1	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 03 <u>26</u>	งานชวเลขไทย 2	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 03 <u>27</u>	งานชวเลขไทย 3	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์

บันทึกข้อความ

107

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5644

ที่ ทม 1012/ ๒๔๔๔

วันที่ ๑๐ สิงหาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะสังคมศาสตร์

เนื่องด้วย นายสมจิตร กลิ่นน้อย นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์สัญญากร ชุทรัพย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสมจิตร กลิ่นน้อย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕๐ สิงหาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏเพชรบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสมจิตร กลิ่นน้อย นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของหลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี" โดยมี รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์มันเกียรติ โกศลนิรัตวงษ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของหลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสมจิตร กลิ่นน้อย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5331, 5332

โทรสาร. 02-258-4119

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕๐ สิงหาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสมจิตร กลิ่นน้อย นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของหลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นายพรสมบัติ คำตรง ศึกษาานิเทศก์ 8 เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของหลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสมจิตร กลิ่นน้อย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรสาร ๐๒-๖๔๖๖๖๖๖

โทรสาร ๐๒-๖๔๖๖๖๖๖

โทรสาร ๐๒-๖๔๖๖๖๖๖

๔๐ กันยายน 2545

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักศึกษาศึกษาจังหวัดราชบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และรายชื่อโรงเรียนในสังกัด

เนื่องด้วย นายสมจิตร กลิ่นน้อย นิติระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของหลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิติมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ครูธุรกิจ จำนวน 75 คน ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดราชบุรี ดังเอกสารที่แนบเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของหลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ในระหว่างเดือนกันยายน - ตุลาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสมจิตร กลิ่นน้อย ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และจะกรุณามีหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัดจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731, 5618

โทรสาร. 02-258-4119

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3 ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดเพชรบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และรายชื่อโรงเรียนในสังกัด

เนื่องด้วย นายสมจิตร์ กลิ่นน้อย นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ครูธุรกิจโรงเรียนสังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ดังเอกสารที่แนบ ตอบแบบสอบถามปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ในระหว่างเดือนธันวาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสมจิตร์ กลิ่นน้อย ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และจะกรุณามิหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัดจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-258-4119

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นายสมจิตร์ กลิ่นน้อย
วัน เดือน ปี เกิด	2 กุมภาพันธ์ 2505
สถานที่เกิด	อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	41/1 หมู่ 4 ตำบลโพไร่หวาน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนหนองปลาหมอพิทยาคม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2521	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแหลมวิทยา จังหวัดเพชรบุรี
พ.ศ. 2524	ป.วช.(ช่างไฟฟ้ากำลัง) วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี
พ.ศ. 2526	ป.กศ.สูง(อุตสาหกรรมศิลป์) วิทยาลัยครูเพชรบุรี
พ.ศ. 2530	ค.บ.(อุตสาหกรรมศิลป์,ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์) วิทยาลัยครูเพชรบุรี
พ.ศ. 2546	กศ.ม.(ธุรกิจศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ